

BANK SPÓŁDZIELCZY W TARNOGRODZIE

23 - 420 TARNOGRÓD UL. PARTYZANTÓW 9 TEL.FAX 84 689 70 12 wew.40, TEL. 84 689 70 12

Ujawnienie informacji

dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, część ósma, a także art. 111a ust 4 ustawy – Prawo Bankowe

według stanu na dzień 31.12.2019 roku

Tarnogród □ lipiec □ 2020 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	3
1.1. Informacje ogólne o Banku	3
2. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia	3
2.1. Ryzyko kredytowe	5
2.2. Ryzyko płynności.	8
2.3. Ryzyko stopy procentowej.....	13
2.4. Ryzyko operacyjne	14
2.5. Ryzyko braku zgodności	15
2.6. Informacja w zakresie zasad zarządzania.....	16
3. Zakres stosowania – art. 436.....	18
4. Fundusze własne – art. 437	18
4.1. Informacje podstawowe.....	18
4.2. Wartość księgową funduszy	19
4.3. Struktura funduszy własnych	19
5. Wymogi kapitałowe – art. 438.....	28
5.1. Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego.	28
5.2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego	29
5.3. Pozostałe wymogi kapitałowe.....	30
6. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439	31
7. Bufory kapitałowe – art. 440.....	31
8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441	31
9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art.442.....	31
10. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443	40
11. Korzystanie z ECAI – art.444	40
12. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445.....	40
13. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446	41
14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447.....	42
15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448.....	44
16. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449.....	45
17. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450.....	45
2. Dźwignia finansowa – art. 451	47
19. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452.....	47
20. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453.....	48

21. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.....	49
22. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego	49

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Opis systemu zarządzania – informacje objęte art. 111 a ust. 4 Ustawy Prawo Bankowe.

Załącznik nr 2 – Informacja na temat profilu ryzyka.

Załącznik nr 3 – Oświadczenie Zarządu.

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki Informacyjnej Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

1.1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Tarnogrodzie jest prawnym następcą powołanego w dniu 01 lipca 1908r. Tarnogrodzkiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego. Od dnia 22 marca 2002 roku Bank zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A w Warszawie.

Siedziba Banku mieści się w Tarnogrodzie przy ul. Partyzantów 9.

Bank wpisany jest do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000072735 nadanym w dniu 09 stycznia 2002 roku.

Bankowi nadano w dniu 5 sierpnia 2001 roku numer statystyczny REGON: 000500582.

Bank Spółdzielczy w Tarnogrodzie działa na terenie: województwa lubelskiego, jak również na terenie powiatów sąsiadujących tj.: leżajskiego, niżańskiego, przeworskiego i lubaczowskiego. Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawową strukturę organizacyjną w Banku Spółdzielczym w Tarnogrodzie tworzą: Centrala w Tarnogrodzie i Oddział w Potoku Górnym. Siedzibą Banku Spółdzielczego jest miasto Tarnogród.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Bank nasz zrzeszał 1.538 osób fizycznych. W ciągu roku liczba członków Banku zwiększyła się o 12 osób. Statutowa kwota udziału wynosi 100 zł. Przeciętna kwota udziału na koniec roku wynosiła 360 zł. a najwyższa kwota udziału wyniosła 2 000 zł. Wpłacony fundusz udziałowy stanowił kwotę 559.800,00 zł. Udziały zadeklarowane a nie wpłacone w Banku nie występują.

Liczba pracowników w przeliczeniu na pełny etat według stanu na 31 grudnia 2019r. wynosiła 22,48 etatu.

Bank osiągnął w 2019r. obrót (rozumiany jako kwota przychodów otrzymanych i należnych) – zgodnie z zatwierdzonym sprawozdaniem finansowym – w wysokości 4 765 tys. zł.

Bank wykazał zysk brutto (przed opodatkowaniem) w kwocie 1 408 tys. zł.

Podatek dochodowy wyniósł 313 tys. zł.

Stopa zwrotu z aktywów (ROA) według stanu na 31 grudnia 2019 r. wyniosła 0,97 %.

Bank otrzymał wsparcie pochodzące ze środków publicznych od Starosty Biłgorajskiego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy w kwocie 2,5 tys zł.

2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. W celu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem Bank wprowadził regulację o nazwie „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka”, która jest zgodna z celami strategicznymi i ogólnymi zamierzeniami Banku w zakresie zarządzania ryzykiem, zawartymi w Strategii działania Banku, Planie ekonomiczno – finansowym.

System zarządzania ryzykiem w pełni uwzględnia istotę ekspozycji Banku na ryzyko oraz obejmuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka. Zakres systemu nie ogranicza się do podstawowych

rodzajów ryzyka np. kredytowego, rynkowego, płynności, czy też ryzyka operacyjnego, lecz obejmuje również ryzyko koncentracji, braku zgodności, a także ryzyka trudnomierzalne np. utraty reputacji.

Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, nadzorowanego przez Radę Nadzorczą systemu zarządzania ryzykiem.

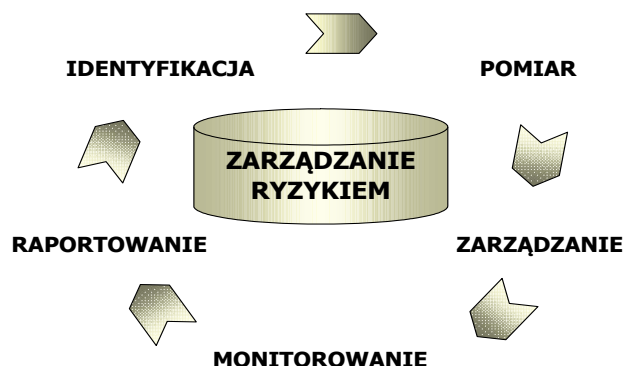
System zarządzania ryzykiem umożliwia podejmowanie świadomych decyzji, uwzględniających ryzyko.

Decyzje podejmowane w Banku oparte są na informacjach uzyskanych na podstawie identyfikacji, pomiaru lub oceny i monitorowania ryzyka, w związku z tym istotną rolę w Banku pełni system informacji zarządczej obejmujący ryzyko.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- pomiar ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji i zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- monitorowanie polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- raportowanie obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

Schemat zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Tarnogrodzie.

Ocena ryzyka dokonywana w Banku obejmuje całość hierarchii zarządzania, a także poziomy przepływ informacji między komórkami/pionami oraz wykorzystuje spójną terminologię i konsekwentną metodykę w obrębie całego Banku zapewniającą spójne rozumienie ryzyka.

System zarządzania ryzykiem w Banku podlega niezależnemu przeglądowi oraz regularnej ocenie pod kątem tolerancji na ryzyko i gotowości do jego podejmowania, przy uwzględnieniu informacji od komórki ds. ryzyka. System zarządzania ryzykiem podlega modyfikacji w przypadku wystąpienia istotnych wydarzeń wewnętrznych i zewnętrznych, w tym np. znacznego wzrostu sumy bilansowej i przychodów, rosnącej złożoności działalności instytucji, profilu ryzyka i struktury operacyjnej, ekspansji geograficznej, połączeń i przejęć oraz wprowadzanie nowych produktów lub rodzajów działalności.

Informacja dotycząca art. 435. Ust. 1 lit a-d Rozporządzenia CRR, tzn. strategii i procesów zarządzania rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym zakresie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w Załączniku Nr 1 od niniejszej Informacji. Załącznik Nr 1 zawiera jednocześnie informacje objęte art. 111 a ust. 4 ustawy – Prawo Bankowe.

Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących

zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 453 ust. 1 lit. e zawarte są w Załączniku Nr 3 do niniejszej Informacji.

Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust. 1 lit. f, w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotycząca ryzyka zawarta jest w Załączniku nr 2 do niniejszej Informacji.

2.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność kredytową oraz działalność na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe itp.). Na ryzyko kredytowe składają się również: ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
2. Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity) – zarządzanie ryzykiem koncentracji.
3. Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
4. Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznych – zgodnie z zapisami Rekomendacji S).
6. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rekomendacją T.
7. Testy warunków skrajnych.
8. Weryfikacja przyjętych procedur.
9. Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- a) ryzyka pojedynczej transakcji,
- b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty i prawdopodobieństwa jej wystąpienia.

Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- 1) Badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów.
- 2) Wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych.
- 3) Prawidłowym zabezpieczaniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów.
- 4) Bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem

zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania.

- 5) Dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych.
- 6) Prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami.
- 7) Kontroli działalności kredytowej.
- 8) Rozdzieleniu funkcji budowy modeli statystycznych oceny zdolności kredytowej od działalności sprzedażowej. Za budowę modeli oceny zdolności kredytowej odpowiada Wiceprezes ds. handlowych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) Dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji).
- 2) Analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.
- 3) Monitorowaniu rynku podstawowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank.
- 4) Analizy struktury podmiotowej i produktowej portfela kredytowego.
- 5) Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka.
- 6) Przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych.
 - b) Rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka, poprzez wdrożenie zasady, że ocenę ryzyka przeprowadza Zarząd lub jego pełnomocnicy z wykorzystaniem dokumentacji opracowanej przez pracownika kredytowego, w oparciu o zatwierdzone przez Zarząd regulacje.
 - c) Podziale nadzoru nad ryzykami wśród członków Zarządu. Nadzór nad ryzykiem kredytowym, zgodnie ze Statutem Banku sprawuje Prezes Zarządu.
 - d) Przydzieleniu nadzoru nad wdrażaniem Polityki kredytowej, w tym polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) Wiceprezesowi Zarządu ds. handlowych.
 - e) Prawidłowym przepływie informacji.
 - f) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr.
 - g) Nadzorze nad działalnością kredytową.
 - h) Organizacji odpowiedniego systemu kontroli i audytu.

Działania i mechanizmy służące ograniczeniu ryzyka kredytowego, które podzielić można na trzy grupy:

- 1) działania systemowo – organizacyjne,
- 2) działania realizacyjne,
- 3) działania kontrolne.

W zakresie działań systemowo – organizacyjnych ograniczanie ryzyka kredytowego jest wynikiem określenia odpowiedniej strategii i polityki kredytowej Banku, w szczególności przyjęcia odpowiednich procedur kredytowych (regulaminy, instrukcje, wytyczne, metodyki oceny zdolności kredytowej, inne zalecenia), a także limitowania koncentracji kredytów, ustalenia podziału kompetencji decyzyjnych.

W zakresie działań realizacyjnych należy odwołać się do tych regulacji, które dotyczą rozpatrywania wniosków kredytowych, opiniowania i kolegiałości podejmowania decyzji kredytowych, zawierania umów kredytowych, przyjmowania zabezpieczeń spłaty kredytów czy postępowania z kredytami zagrożonymi.

Działania kontrolne to sprawozdawczość kredytowa, monitoring, tworzenie i kontrola rezerw celowych na aktywa obciążone ryzykiem oraz kontrola poziomu limitów zaangażowania.

Rada Nadzorcza określa cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym i sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku. Natomiast podmiotami odpowiedzialnymi za opracowanie, wdrażanie i przestrzeganie regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są:

1. Prezes Zarządu nadzorujący ryzyko kredytowe Banku.
2. Wiceprezes Zarządu ds. handlowych nadzorujący działalność kredytową, odpowiedzialny za wdrażanie i realizację Polityki kredytowej w tym polityki zarządzania ryzykiem koncentracji, ryzykiem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

3. Komitet Kredytowy, opiniujący ryzyko transakcji kredytowych.
4. Komitet zarządzania ryzykami i analiz, odpowiedzialny za opracowanie propozycji rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych, ich okresowej weryfikacji, wewnętrznych regulacji Banku oraz opiniowanie analiz ryzyka kredytowego.
5. Zespół ds. pomiaru i monitorowania ryzyk i wierzytelności bankowych odpowiedzialny za opracowanie analiz ryzyka kredytowego prezentowanych członkom Zarządu oraz Radzie Nadzorczej, pełni funkcję jednostki ds. zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka, a także jest odpowiedzialny za identyfikację ryzyka kredytobiorców ocenianych i monitorowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku.
6. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej odpowiedzialne za testowanie mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka kredytowego.
7. Komórka audytu wewnętrznego Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia przeprowadzająca kontrolę poprawności zarządzania ryzykiem kredytowym.
8. Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.

Decyzje w odniesieniu do transakcji obciążonych wysokim ryzykiem kredytowym podejmowane są przez Zarząd Banku po zasięgnięciu opinii Komitetu Kredytowego.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny, analizując:

- 1) poziom zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- 2) jakość portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji,
- 3) wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sytuacji zagrożonej,
- 4) wartość i jakość indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych,
- 5) wahania cen na rynku nieruchomości, prognozy kształtowania się rynkowych cen nieruchomości oraz ich wpływ na ryzyko kredytowe,
- 6) wpływ wahań stóp procentowych na zdolność kredytową klienta ubiegającego się o kredyt i jakość portfela ekspozycji kredytowych,
- 7) bieżącą ocenę wartości nieruchomości, w tym: rodzaj nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie, rodzaj hipoteki, miejsce Banku w kolejności zaspokajania się z hipoteki, prawomocność wpisu, ubezpieczenie nieruchomości,
- 8) poziom wskaźnika LtV.

Zgodnie z zasadą dywersyfikacji zabezpieczeń Bank obok zabezpieczenia na nieruchomościach stosuje jednocześnie inne zabezpieczenia swoich wierzytelności, wymienione w Instrukcji prawnych form zabezpieczeń.

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracowników Banku.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, zabezpieczeń. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

Zasady klasyfikacji ryzyk koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół ds. pomiaru i monitorowania ryzyk i wierzytelności bankowych. Analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów

zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych, wykonanie limitów czy analiza kredytów detalicznych i zabezpieczonych hipotecznie.

2.2. Ryzyko płynności.

Ryzyko płynności to zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku zawiera następujące elementy:

- wyznaczanie i utrzymywanie nadzorczych norm płynności,
 - a) bieżące zarządzanie płynnością,
 - b) sterowanie płynnością krótko, średnio i długoterminową,
- pomiar i analiza ryzyka, monitorowanie płynności oraz kontrola przestrzegania limitów,
- reakcja na zagrożenia dla utrzymania płynności, uruchomienie i realizacja planów i procedur awaryjnych,
- kontrola i weryfikacja poprawności działania procesu zarządzania ryzykiem płynności,
- modyfikacja przyjętych założeń oraz metod.

Zarządzanie płynnością odbywa się w następujących horyzontach czasowych:

- płynność natychmiastowa - w okresie najbliższego dnia,
- płynność bieżąca – w okresie do 7 dni,
- płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
- płynność średniookresowa – w okresie do 12 miesięcy,
- płynność długookresowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,

2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej.

3) utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu UE.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem płynności oraz w Planie ekonomiczno-finansowym, stanowiącym uszczegółowienie Strategii.

Odpowiednia struktura aktywów:

Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- a) płynności,
- b) bezpieczeństwa,
- c) rentowności.

Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe.

Budowa stabilnej bazy depozytowej:

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku,

gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.

Bank prowadzi aktywną politykę cenową (polityka stóp procentowych) zapewniającą pozyskanie depozytów. Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia) opisane w Strategii działania oraz w Założeniach do planu, mające na celu zwiększanie bazy depozytowej.

Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów.

Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych.

Bank systematycznie bada i przestrzega nadzorczych miar płynności określonych w odpowiedniej uchwale Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w BPS S.A. umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem obowiązku utrzymania rezerwy obowiązkowej na wymaganym poziomie),
- codzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów,
- comiesięczną analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności/wymagalności,
- kontrolę przestrzegania limitów stanów gotówki w kasach Banku w ramach potrzeb, dokonując zasileń, bądź odprowadzeń nadmiaru gotówki,
- analizę stopnia zrywalności depozytów terminowych i wcześniejszych spłat kredytów,
- analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

Rada Nadzorcza jako organ sprawujący nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka płynności ze strategią i planem finansowym Banku, zatwierdzający strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka płynności, zatwierdzający maksymalny poziom ryzyka płynności, jaki może obciążać działalność Banku, poprzez zatwierdzenie odpowiednich limitów alokacji kapitału wewnętrznego na zabezpieczenie strat z tytułu ryzyka płynności.

Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności podejmowanym przez Bank.

Zarząd - odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Planu Strategicznego, Planu

Ekonomiczno - Finansowego Banku w zakresie ryzyka płynności, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem.

Główny księgowy jako Komórka zarządzająca – realizująca funkcję zarządzania płynnością zgodnie z Artykułem 417 Rozporządzenia (UE) nr 575/2013, wykonuje zadania związane z utrzymywaniem krótko-, średnio- i długookresowej płynności Banku, a także z utrzymywaniem płynności przez optymalne zarządzanie środkami Banku, w celu jak najbardziej rentownego ich zagospodarowania, odpowiada również za codzienne wyznaczanie nadzorczych norm płynności i ich dokumentowanie.

Komitet Zarządzania Ryzykami i Analiz (KZRiA) ma charakter organu opiniodawczego i doradczego Zarządu.

Zespół ds. pomiaru i monitorowania ryzyk i wiarytelności bankowych jako Komórka monitorująca – ma za zadanie głównie pomiar ryzyka płynności, monitorowanie wskaźników ryzyka płynności i odpowiednich limitów, w tym nadzorczych norm płynności, opracowywanie propozycji limitów dla ryzyka płynności, opracowanie projektów regulacji wewnętrznych Banku obejmujących zasady zarządzania ryzykiem, sporządzanie okresowych sprawozdań z dokonanego pomiaru ryzyka płynności i przedkładanie ich właściwym organom i komitetom Banku,

Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne są zobowiązane do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów i procedur awaryjnych.

Tryb obiegu informacji i współpracy poszczególnych jednostek/komórek organizacyjnych Banku w ramach systemu zarządzania płynnością uwzględnia: organy kierownicze oraz nadzorcze Banku, a także komórki pełniące funkcje operacyjne oraz kontrolne. Informacje, raporty i wnioski dotyczące ryzyka płynności są przedmiotem obrad Komitetu Zarządzania Ryzykami i Analiz. Raporty o ekspozycji Banku na ryzyko płynności przedstawiane są Zarządowi w okresach miesięcznych, Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Monitorowanie dziennego stanu środków na rachunku bieżącym prowadzonym w BPS S.A. dokonywane jest przez członka KZRiA, który przedkłada stosowne propozycje alokacji środków uwzględniające stan i przepływy pieniężne na ww. rachunku oraz planowane i prognozowane wpływy i wypływy na każdy dzień roboczy.

Testy warunków skrajnych sporządzane są każdego miesiąca, a testy scenariuszowe co najmniej raz do roku w celu identyfikacji i określeniu ilościowej ekspozycji Banku na możliwe przyszłe napięcia płynnościowe, analizy możliwego wpływu tych napięć na przepływy pieniężne, pozycję płynnościową Banku. Częstotliwość dokonywania testów powinna być zwiększana w szczególnych okolicznościach, takich jak niestabilne warunki rynkowe czy też na żądanie KNF. Testy warunków skrajnych składają się z analiz scenariuszowych, obejmujących analizy wrażliwości wielu czynników objętych scenariuszem.

W celu identyfikacji i analizy czynników, które mogą znacząco oddziaływać na profil płynnościowy, Bank bada wpływ zmiany kluczowych założeń dotyczących płynności na rezultaty analiz scenariuszowych – obejmuje to np. założenia dotyczące wielkości zakładanych przepływów, np. terminów, zachowań klientów objętych urealnieniem luki.

Scenariusze warunków skrajnych są konstruowane i testowane w trzech podstawowych wariantach ze względu na charakter sytuacji kryzysowej:

- a) wariant wewnętrzny,
- b) wariant systemowy,
- c) wariant będący połączeniem obu wariantów.

W ramach każdego wariantu jest analizowane wiele scenariuszy o różnych założeniach, przynajmniej:

- 1) dotkliwe warunki skrajne o charakterze krótkoterminowym
- 2) mniej dotkliwe, ale utrzymujące się w czasie.

Przyjmowane założenia powinny być zgodne z założeniami scenariuszy dla innych rodzajów ryzyka. Wybór scenariuszy i ocena adekwatności założeń są udokumentowane.

Rezultaty testów warunków skrajnych służą:

- 1) jako podstawa do podjęcia działań naprawczych bądź mających na celu ograniczenie

- ekspozycji Banku na ryzyko płynności,
- 2) do dostosowania profilu płynnościowego Banku do przyjętej tolerancji ryzyka płynności,
 - 3) do oceny adekwatności nadwyżki płynności,
 - 4) jako istotny wkład w proces kształtowania awaryjnego planu płynności, określania strategii i taktyki działania na wypadek pojawienia się warunków skrajnych płynności – w celu budowania zdolności do kompensacji niedoborów płynności,
 - 5) jako element w procesie planowania strategicznego Banku,
 - 6) jako element codziennej praktyki zarządzania ryzykiem płynności, w zakresie wykorzystania wyników do kształtowania nadwyżki płynności,
 - 7) bezpośrednio do ustalania limitów wewnętrznych, w szczególności w zakresie nadwyżki płynności,
 - 8) jako podstawa do dostosowywania i ulepszania regulacji wewnętrznych.

Scenariusze warunków skrajnych podlegają przeglądom co najmniej raz w roku lub z większą częstotliwością w sytuacji zmian warunków rynkowych lub biznesowych, aby zapewnić odpowiednią dla danego Banku specyfikację i stopień dotkliwości. Przeglądy uwzględniają zmiany warunków rynkowych, charakter, skalę i rozmiar działalności lub złożoności modelu biznesowego oraz profil ryzyka banku, a także faktyczne doświadczenia banku w zakresie przewyższania warunków skrajnych.

Osoba odpowiedzialna za zarządzanie ryzykiem płynności przygotowuje projekt planu awaryjnego płynności, który precyzyjnie określa strategię i tryb postępowania w przypadku niedoborów płynności w sytuacjach awaryjnych. Plan sporządzony jest w formie pisemnej i zatwierdzony przez Zarząd.

Plan określa:

- a. działania będące odpowiedzią na poważne zakłócenia w zdolności Banku do terminowego finansowania niektórych lub wszystkich rodzajów działalności po uzasadnionych kosztach,
- b. zdywersyfikowany zestaw dostępnych źródeł finansowania wraz z szacunkami wielkości środków, tak aby mieć przegląd potencjalnie dostępnych narzędzi w sytuacji awaryjnej,
- c. hierarchizację ważności procedur określających szczegółowo kiedy i w jaki sposób każde z działań powinno być uruchomione,
- d. czas potrzebny na pozyskanie dodatkowych środków z każdego ze źródeł awaryjnych.

Plan odnosi się do różnych horyzontów czasowych, obejmując również perspektywę płynności śróddziennej.

Scenariusze planu awaryjnego:

- a) obejmują poważne zakłócenia płynności mające charakter:
 - wewnętrzny,
 - systemowy,
 - będący połączeniem obu wyżej wymienionych scenariuszy.
- b) są spójne ze scenariuszami testów warunków skrajnych,

Plan awaryjny płynności jednoznacznie i precyzyjnie określa obowiązki i odpowiedzialności, w tym upoważnienie do uruchomienia planu, proces podejmowania decyzji, czas, w jakim należy podejmować poszczególne działania, oraz które problemy powinny być przekazane zgodnie ze ścieżką podejmowania decyzji w zakresie posiadanych upoważnień.

Plan awaryjny płynności zapewnia skuteczną wewnętrzną koordynację i komunikację pomiędzy różnymi komórkami organizacyjnymi i lokalizacjami Banku, m.in. poprzez dostarczanie aktualnej, precyzyjnej i spójnej informacji, a także skuteczny sposób komunikowania się z podmiotami zewnętrznymi, których działania mogą istotnie wpłynąć na pozycję płynności Banku i mogą różnić się w zależności od źródła problemu.

Komunikaty powinny zawierać spójną, precyzyjną i jednoznaczną informację przekazywaną w czasie występowania warunków skrajnych, mającą na celu uspokojenie otoczenia Banku i zapewnienie, że Bank panuje nad sytuacją. Plan awaryjny również określa sposób i czas, w jakim należy przekazywać informacje.

Plany awaryjne płynności są przeglądane i testowane co najmniej raz w roku lub z większą częstotliwością w sytuacji zmian warunków rynkowych lub biznesowych i aktualizowane w oparciu o rezultaty testów warunków skrajnych, po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą, w

celu zapewnienia ich skuteczności i operacyjnej wykonalności.

2. Informacje ilościowe w zakresie zarządzania ryzykiem płynności:

1) normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka w działalności banków obowiązujące w danej jurysdykcji:

Bank przyjmuje, że będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika udziału aktywów płynnych w aktywach ogółem na poziomie nie niższym niż 0,20%, a wskaźnika LCR na poziomie 1,0%. Na dzień 31.12.2019r. wskaźnik M1 wynosił 0,36 %, a wskaźnik LCR – 7,57%. Bank nie tworzył wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności.

Lp.	Norma płynności:	Wartość na dzień 31.12.2019r.
1	M1	0,36
2	M2	7,11
5	LCR	7,57
6	NSFR	0,98

2) lukę płynności zawierającą kilka najbliższych przedziałów dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności:

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności

Lp	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana(z pozabilansem)
1	Przedział do 1 miesiąca	9909244	1136899	9408245	11723871
2	Przedział do 3 miesięcy	8722423	20001414	8668661	20392532
3	Przedział do 6 miesięcy	-4394334	15697080	-4406514	15986018

3) dodatkowe zabezpieczenie płynności w ramach zrzeczenia:

Lp.	Dodatkowe zabezpieczenie płynności w ramach Zrzeczenia	Wartość na dzień 31.12.2019r.
1	Wpłata na fundusz wsparcia płynności (IPS) – depozyt obowiązkowy	8 289 450 zł
2	Przyznany limit płynnościowy przyznany przez Bank Zrzeszający	1 500 000 zł
3	Fundusz pomocowy	14 356 zł

Baza depozytowa Banku na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła ogółem 97.965,4 tys. zł. Depozyty a'vista wyniosły 66.404,2 zł, a terminowe 31.560 tys. zł.

W strukturze depozytów ogółem środki a'vista stanowią 79,78 %, a środki terminowe 32,22% bazy depozytowej Banku.

Wskaźnik osadu dla depozytów bieżących obliczony na dzień 31 grudnia 2019 r. kształtował się na poziomie 76,65 %. Wskaźnik osadu dla depozytów terminowych obliczony na dzień 31 grudnia 2019 r. kształtował się na poziomie 79,20 %.

Minimalny poziom depozytów stabilnych (60% depozytów stabilnych w depozytach ogółem) został zachowany.

W miesiącu grudniu 2019 r. zostało wycofanych przed terminem 12 depozytów terminowych o łącznej wartości 328,11 tys. zł. Zrywalność depozytów jest obecnie na niskim poziomie i nie zagraża sytuacji płynnościowej Banku. Udział procentowy depozytów wycofanych przed terminem wymagalności w depozytach klientów ogółem wyniósł w grudniu 2019r. 0.33 %. W

porównaniu do końca ubiegłego roku udział procentowy tych depozytów wzrósł o 0.30 pp.

W analizowanym okresie wystąpiło 16 spłat kredytów przed ich terminem zapadalności o łącznej wartości 1.966,93 tys. zł. Udział kredytów spłaconych przed terminem zapadalności w kredytach ogółem wyniósł 3,76 %. W porównaniu do końca ubiegłego roku udział procentowy tych kredytów wzrósł o 2.58 pp.

Depozyty największych deponentów w kwotach $\geq 1,0$ % depozytów ogółem (powyżej kwoty 979,65 tys. zł w analizowanym okresie) ukształtowały się na koniec grudnia na poziomie 7.112,29 tys. zł. Ilość największych deponentów wyniosła 4. Procentowy udział tych deponentów w depozytach ogółem ukształtował się na poziomie 7.26 %. W porównaniu do końca ubiegłego roku udział procentowy tych depozytów w bazie depozytowej zmalał o 5.76 pp (12.545,09 tys. zł, 13.02 % bazy depozytowej). Wartość największych deponentów jest na bezpiecznym poziomie i nie zagraża stabilności bazy depozytowej Banku.

Poziom dużych depozytów (depozyty terminowe lub rachunki bieżące, próg: os. fizyczne - 100 tys. zł, pozostałe - 250 tys. zł) wyniósł 18.810,65 tys. zł. Procentowy udział dużych depozytów w depozytach ogółem wyniósł na koniec grudnia 19.20 %. W porównaniu do końca ubiegłego roku ich udział procentowy w bazie depozytowej zmalał o 0.24 pp (18.723,68 tys. zł, 19.44 % bazy depozytowej). Zarówno wartość jak i udział dużych depozytów w depozytach ogółem znajduje się na akceptowalnym poziomie.

Poziom depozytów osób wewnętrznych w ujęciu wartościowym wyniósł w grudniu 2019 r. 1.189,90 tys. zł. W ujęciu ilościowym liczba depozytów osób wewnętrznych wyniosła na koniec analizowanego miesiąca 44. Procentowy udział depozytów osób wewnętrznych w depozytach klientów ogółem wyniósł 1.21 %. W porównaniu do końca ubiegłego roku udział procentowy tych depozytów w bazie depozytowej zmalał o 0.7 pp (1.843,10 tys. zł, 1.91 % bazy depozytowej) i znajduje się na niskim poziomie.

Skumulowany wskaźnik luki w większości przedziałów wskazywał nadpłynność. W przedziale od 6-12 m-c, 1-3 lata, 3-5 lat oraz od 10-20 lat płynność dobrą, a w przedziale powyżej 20 lat wskazywał płynność średnią. Aktywa płynne w pełni pokrywają depozyty niestabilne. Udział kredytów netto w depozytach ogółem jest na akceptowalnym poziomie. Nadzorcze miary płynności zostały zachowane. W wyniku przeprowadzonych testów warunków skrajnych dodatkowy wymóg kapitałowy nie wystąpił. Nie stwierdzono zagrożenia utraty płynności przez Bank.

2.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to możliwy negatywny wpływ zmian stóp procentowych na wyniki oraz na fundusze własne Banku.

W Banku występują cztery podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się głównie do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie, powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym i obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie.
- ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej ma na celu utrzymanie zmienności wyniku finansowego (wynik odsetkowy i wynik operacji finansowych/fundusz z aktualizacji wyceny) oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych,

w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonej strategii.

Celem Banku jest utrzymanie niskiej wrażliwości wyniku odsetkowego na zmiany rynkowych stóp procentowych. Bank utrzymuje pozycję luki dla działalności złotowej w ramach limitów przyjętych w instrukcji i polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, uwzględniają kluczowe zagadnienia zawarte w Uchwale i Rekomendacji KNF. Ryzyko stopy procentowej monitorowane jest poprzez analizę ryzyka luki i profilu stopy procentowej bilansu Banku, w połączeniu z ustalonym na dany rok obrachunkowy przez Zarząd Banku limitem dopuszczalnego ryzyka wyniku odsetkowego.

System limitów pozwala na kontrolę ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej.

Wyznacza się następujące rodzaje limitów:

- 1) limity niedopasowania (luki) w przedziałach przeszacowania,
- 2) limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych,
- 3) limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej banku, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych,
- 4) limit maksymalnej straty z tytułu odwrócenia się krzywej dochodowości,
- 5) limity związane z wykorzystaniem opcji klienta,
- 6) limity minimalnej rozpiętości pomiędzy marżą odsetkową i marżą graniczną.

Jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie w Banku ryzykiem stopy procentowej są:

- 1) Zarząd,
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami i Analiz (KZRiA),
- 3) Zespół ds. pomiaru i monitorowania ryzyk i wierzytelności bankowych,
- 4) Audyt wewnętrzny – przeprowadzany przez Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony,
- 5) pozostałe komórki i jednostki organizacyjne Banku w ramach przypisanych zadań.

2.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, w tym systemów informatycznych, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem biznesowym.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku jest wdrażany według postanowień Rekomendacji M, co w szczególności przejawia się jasnym określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest zapewnienie bezpiecznego przebiegu wszystkich procesów biznesowych w Banku poprzez:

1. Identyfikację ryzyka operacyjnego w określonych obszarach działania Banku.
2. Utworzenie bazy danych w celu gromadzenia informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku.
3. Monitorowanie i raportowanie incydentów o których mowa w pkt 2.
4. Tworzenie mapy ryzyka w celu określenia działań zmierzających do zmniejszenia skutków ryzyka operacyjnego.
5. Wykorzystanie mapy ryzyka operacyjnego w opracowaniu m.in. „Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym”, „Polityki kadrowej”,
6. Kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
7. Ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego.
8. Gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego mających miejsce w najbliższym otoczeniu Banku oraz w miarę możliwości o sposobach pokrycia strat ww. zdarzeń i podjętych działaniach mitygujących.

Kompetencje komórek w procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem operacyjnym:

1. Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku oraz prawidłowością funkcjonowania procesu zarządzania tym ryzykiem (poprzez zatwierdzanie dokumentów strategicznych).
2. Zarząd Banku – zapewnia zasoby niezbędne do prawidłowej realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (organizację struktury, etaty, narzędzia informatyczne) oraz przyjmuje strategię i polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku, a także zatwierdza regulaminy organizacyjne i instrukcje.
3. Komitet Zarządzania Ryzykami i Analiz (KZRiA) – opiniuje projekty aktów normatywnych odnoszących się do zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz materiały informacyjne na temat ryzyka operacyjnego Banku przekazywane Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
4. Zespół ds. pomiaru i monitorowania ryzyk i wierzytelności bankowych - wyznaczona komórka organizacyjna Banku, zajmująca się monitorowaniem i analizą między innymi ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności.
5. Jednostki i komórki organizacyjne Banku – uczestniczą w procesie ewidencjonowania danych dotyczących zdarzeń operacyjnych oraz dostarczają dane do wyliczania KRI.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły. Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante (straty potencjalne) poprzez samoocenę ryzyka oraz ex post (straty rzeczywiste) poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych. Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI), przy czym definicje wskaźników podlegają modyfikacjom zgodnie ze zmianami profilu ryzyka operacyjnego Banku.

Określono poziomy graniczne (limity) poziomów ryzyka operacyjnego: potencjalnego oraz rzeczywistego - wyrażonego za pomocą wartości KRI.

Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku charakteryzujących się wysoką podatnością na ryzyko.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację kwartalną dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

Informacja ta zawiera:

- analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat istotnych,
- analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego.

2.5. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności należy rozumieć jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych.

Wszelkie działania Banku lub pracowników naruszające przepisy prawa lub standardy rynkowe, brak przestrzegania regulacji wewnętrznych prowadzący do naruszenia prawa lub standardów rynkowych, mogą prowadzić do naruszenia wizerunku Banku jako instytucji wiarygodnej i uwzględniającej w swych działaniach zasady legalności i etycznego postępowania, mogą spowodować negatywne skutki:

- 1) finansowe w postaci kar, zasądzonych odszkodowań skutkujące bezpośrednią stratą finansową,
- 2) niefinansowe – w postaci utraty reputacji lub osłabienia wizerunku Banku o sile oddziaływania dużo bardziej dotkliwej niż bezpośrednie straty finansowe.

W celu zapobiegania ryzyku braku zgodności Bank wdraża odpowiednią organizację zarządzania ryzykiem obejmującą:

- 1) jasną strukturę organizacyjną z dobrze określonymi, przejrzystymi i spójnymi zakresami odpowiedzialności,
- 2) procedury służące identyfikacji ryzyka braku zgodności, na które Bank jest lub może być narażony,
- 3) procedury zarządzania tym ryzykiem, jego monitorowania i raportowania
- 4) oraz odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej obejmujące procedury, które

powinny być zgodne z zasadami należytego i skutecznego zarządzaniem ryzykiem, a także są zgodne z zasadą proporcjonalności.

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą zgodnie z określonymi zadaniami:

- 1) Zarząd,
- 2) Prezes Zarządu,
- 3) komórka ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
- 4) kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych Banku,
- 5) pracownicy.

Działania służące realizacji Polityki zgodności, zgodne z zasadami ładu organizacyjnego polegają na:

- 1) formalizacji i realizacji procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku zaakceptowanymi przez Zarząd i zgodnymi z zapisami niniejszej Polityki,
- 2) tworzeniu i podtrzymaniu odpowiedniego środowiska zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności realizowany w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację – poprzez analizę przepisów prawa - na podstawie informacji wewnętrznych i zewnętrznych, np. baz danych o zmianach aktów prawnych, rejestrów wewnętrznych Banku, a także zgłoszonych informacji o naruszaniu przepisów, pozwalającą na wstępne zlokalizowanie obszarów ryzyka, które następnie zostaną poddane ocenie,
- 2) ocenę ryzyka – poprzez pomiar lub szacowanie,
- 3) kontrolę ryzyka - projektowanie i wprowadzanie, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności
- 4) monitorowanie – wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
- 5) raportowanie - na temat ryzyka braku zgodności – do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Regulacje wewnętrzne podlegają regularnej weryfikacji, w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku, a także otoczenia gospodarczego, prawnego i regulacyjnego, w którym Bank działa.

2.6. Informacja w zakresie zasad zarządzania

W zakresie art. 435 ust. 2 CRR w odniesieniu do zasad zarządzania Bank informuje, że:

- 1) Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem.
- 2) Członkowie Rady Nadzorczej nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem.

Zgodnie z Regulaminem pracy Zarządu pełnienie funkcji w Zarządzie powinno stanowić główny obszar aktywności zawodowej Członków Zarządu. Dodatkowa aktywność zawodowa Członków Zarządu nie powinna prowadzić do takiego zaangażowania czasu i nakładu pracy, aby negatywnie wpływać na właściwe wykonywanie pełnionej funkcji. Członek Zarządu powinien wstrzymać się od podejmowania aktywności zawodowej lub pozazawodowej, która mogłaby prowadzić do powstania konfliktu interesów.

Zasady oceny odpowiedniości członków Zarządu zawarte są w Procedurze dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie przyjętej Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 2/3/18 z 29 sierpnia 2018 r. Natomiast zasady oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej zawarte są w Procedurze dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie przyjętej Uchwałą Zebrania Przedstawicieli Nr 4/2/18 z 21 września 2018 r.

Kandydat na członka oraz członek Zarządu/Rady Nadzorczej powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz nieposzlakowaną opinię, niezbędne do pełnienia funkcji. Na ocenę odpowiedniości składa się ocena: kwalifikacji i reputacji. W celu wypełnienia obowiązków wynikających z ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym w zakresie powołania Komitetu Audytu lub powierzenia wykonywania funkcji komitetu audytu Radzie Nadzorczej, indywidualna ocena odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej określa wymogi dotyczące niezależności w

rozumieniu art. 129 ust. 3 tej ustawy oraz wiedzy i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych.

Indywidualna ocena kwalifikacji poszczególnych członków Zarządu/Rady Nadzorczej obejmuje ustalenie, czy osoba oceniana posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji zarządczych/ nadzorczych (wiedza, umiejętności, doświadczenie). Ocena reputacji poszczególnych członków Zarządu/Rady Nadzorczej obejmuje ustalenie, czy zaistniałe fakty i okoliczności mają wpływ na reputację Banku. Reputację członka Zarządu/Rady Nadzorczej należy uznać za nieposzlakowaną, jeżeli nie uzyskano dowodów, że jest inaczej.

Ocena niezależności oraz wiedzy i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych poszczególnych kandydatów na członków Rady Nadzorczej obejmuje ustalenie, który z nich spełnia kryteria umożliwiające pełnienie funkcji w Komitecie audytu.

Ocena kolegialna Zarządu, działającego jako organ, obejmuje:

- 1) ocenę ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem;
- 2) ocenę reputacji Banku, jako pochodnej działań członków Zarządu/Rady Nadzorczej.

Ocenę kompetencji członków Zarządu Banku za 2019 r. dokonano na podstawie złożonych przez Zarząd oświadczeń zgodnie z „Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie.” Na podstawie oświadczeń w stosunku do członków Zarządu nie zostały wydane wyroki karne, członkowie Zarządu postępują właściwie w kontaktach gospodarczych, nie odmówiono im w przeszłości jakiegokolwiek rejestracji, zezwolenia, członkostwa, nie nastąpiło wypowiedzenie stosunku pracy, nieudzielenie absolutorium lub odwołanie ze stanowiska z tytułu utraty zaufania lub narażenia na utratę reputacji. Ogólna ocena pracy Zarządu w 2019 roku wypadła pozytywnie. Każdy z jego członków powierzone sobie zadania wykonywał w sposób sumienny i gwarantujący bezpieczeństwo statutowej działalności Banku.

Powołana w dniu 25 czerwca 2020 r. przez Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie „Komisja ds. odpowiedniości Członków Rady Nadzorczej” dokonała - na podstawie terminowo złożonych oświadczeń oceny kwalifikacji Członków Rady zgodnie z „Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie”. Ze złożonych oświadczeń wynika, że nie istnieją dowody lub powody, wątpliwości co do nieposzlakowanej opinii. W roku ubiegłym wykształcenie członków Rady pozostawało na niezmiennym poziomie. Wszyscy Członkowie Rady posiadają odpowiednią wiedzę z zakresu działalności Banku, znają specyfikę Banku oraz uwarunkowania środowiskowe, a także posiadają niezbędne doświadczenie do wykonywania swoich obowiązków.

Dokonany w 2017 r. wybór Członków Rady zabezpieczył możliwie szeroką reprezentację zawodów, posiadanej wiedzy i umiejętności. Wymieniona różnorodność wiedzy, kwalifikacji i doświadczeń Członków umożliwia Radzie sprawowanie nadzoru nad działalnością Banku i pracą Zarządu.

Dla lepszego wykonywania zadań nadzorczych, zwłaszcza w obszarze kontroli i weryfikacji rocznego sprawozdania finansowego Banku oraz jego sytuacji majątkowej Rada powołała spośród swoich członków 3 osobowy Komitet Audytu określając w Regulaminie jego zadania.

Pracę Rady jako kolegiального organu nadzorującego działalność Banku w 2019 roku należy ocenić pozytywnie. Rada potrafiła wypracowywać decyzje wspierające realizację zadań planowych zmierzających do stałego rozwoju Banku i wzrostu jego siły ekonomicznej.

W 2019 r. Członkowie Rady Nadzorczej Banku w sposób należyty angażowali się w pracę Rady. Rada pozostawała w stałym kontakcie z Zarządkiem przeprowadzając konsultacje w sprawach związanych z działalnością Banku.

W zakresie art. 435 ust. 2 pkt. d) CRR w odniesieniu do zasad zarządzania Bank Spółdzielczy w Tarnogrodzie informuje, że w Banku funkcjonuje Komitet zarządzania ryzykami i analiz, który jest organem opiniodawczo-doradczym Zarządu Banku w zakresie efektywnego kształtowania struktury ilościowej i jakościowej aktywów i pasywów. Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem pełni Rada Nadzorcza.

W zakresie art. 435 ust. 2 pkt. e) CRR w odniesieniu do zasad zarządzania Bank informuje, że opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego jest sformalizowany w procedurze wewnętrznej „Instrukcja sporządzania informacji zarządczej”. Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) Informacje będące przedmiotem instrukcji pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy Banku, a także na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku.
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) Nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 4) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 5) Jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 6) System informacji zarządczej podlega badaniu audytu wewnętrznego.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku, uwzględniającej wykonanie planu ekonomiczno-finansowego,
- 6) realizacji zadań wynikających z regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

Opracowane raporty z analiz dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Komitetowi Zarządzania Ryzykami i Analiz, a następnie Zarządowi. Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej.

Szczegółowe informacje dotyczące zakresu i częstotliwości sporządzanych raportów zawiera załącznik nr 1 do „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej”. Natomiast wzory poszczególnych raportów zawierają pozostałe załączniki do ww. Instrukcji.

3. Zakres stosowania – art. 436

Nie dotyczy. Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. Fundusze własne – art. 437

4.1. Informacje podstawowe

Fundusze własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na fundusze podstawowe i fundusze uzupełniające. Fundusze podstawowe stanowią:

- fundusz udziałowy, tworzony z wpłat udziałów członkowskich;
- fundusz zasobowy, tworzony z wpłat przez członków wpisowego i części nadwyżki bilansowej oraz innych źródeł określonych statutem Banku;
- Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej tworzony jest zgodnie z przepisami Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 z

- późniejszymi zmianami, z odpisów z zysku po opodatkowaniu.
- Zysk/strata z lat ubiegłych obejmuje nie podzielone zyski i nie pokryte straty z lat ubiegłych.

Fundusze uzupełniające Banku obejmują:

- fundusz z aktualizacji wyceny aktywów.

Fundusz udziałowy oraz fundusz zasobowy mogą być przeznaczone wyłącznie na pokrycie straty bilansowej Banku.

Zysk netto stanowi zysk wynikający z rachunku zysków i strat za okres, za który jest sporządzane sprawozdanie. Zysk netto uwzględnia podatek dochodowy zarówno w części bieżącej jak i odroczonej oraz inne obowiązkowe obciążenia.

4.2. Wartość księgowa funduszy

Bank na koniec 2019 r. dysponował funduszami własnymi brutto według wartości bilansowej w kwocie 20.333 tys. zł. Dla potrzeb ustalania łącznego współczynnika kapitałowego Banku oraz wskaźników koncentracji wierzytelności fundusze własne pomniejszane są o zaangażowanie kapitałowe Banku w inne banki krajowe i instytucje finansowe oraz o wartości niematerialne i prawne. Obowiązkowe pomniejszenia stanowiły kwotę 1.508 tys. zł. Wartość funduszy własnych netto Banku po pomniejszeniach wynosi 19.250 tys. zł.

Zysk netto Banku za 2019r. wynikający z rachunku zysków i strat stanowi kwotę 1.122.tys. zł. i został podzielony przez Zebranie Przedstawicieli na:

- fundusz zasobowy	- 907 tys.. zł
- fundusz ryzyka ogólnego	- 180 tys.. zł
- fundusz społeczno-samorządowy do dyspozycji Rady Nadzorczej	- 35 tys.. zł

Wartość bilansowa funduszy własnych Banku z uwzględnieniem ich zwiększenia z tytułu dokonanego podziału zysku netto za 2019r. wynosi 20.337 tys.. zł.

4.3. Struktura funduszy własnych

Bank utrzymywał na koniec 2019 r. fundusze własne na poziomie 19 250 tys. zł, pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Wysokość funduszy własnych Banku stanowi równowartość 4 520 tys. EURO liczoną po średnim kursie NBP z dnia 31.12.2019 r. Określony w Ustawie Prawo bankowe poziom minimalny funduszy własnych dla banków spółdzielczych zrzeszonych wynosi równowartość 1 mln EUR.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2019 roku.

Wyszczególnienie	Opis kapitału	Wartość	Struktura
Kapitał Tier I		19 250.00	100%
Kapitał podstawowy Tier I		19 250.00	100%
Inne całkowite dochody	Niezrealizowane zyski z tytułu wyceny dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży oraz fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	368.00	1.91%
Kapitał rezerwowy	Fundusz zasobowy	17 085.00	88.75%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego utworzony zgodnie z ustawą Prawo bakowe	2 320.00	12.05%
Instrumenty kapitałowe	Fundusz udziałowy wpłacony przez Członków Banku	402.00	2.09%
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		-925.00	-4.81%
Wartości niematerialne i prawne	Zgodnie z bilansem	-88.00	-0.46%
Zaangażowanie kapitałowe	Zaangażowanie ponad 10% funduszy własnych	-837.00	-4.35%
Kapitał dodatkowy Tier I		0.00	0.00%
Kapitał Tier II		0.00	0.00%
Rezerwa na ryzyko ogólne	Rezerwa na ryzyko ogólne	671.00	3.49%
Zaangażowanie kapitałowe	Zaangażowanie ponad 10% funduszy własnych	-671.00	-3.49%
Fundusze własne		19 250.00	100.00%

Szczegółowe pozycje kapitału zgodne z załącznikiem nr 6 do Rozporządzenia 1423/2013 Parlamentu Europejskiego z dnia 20 grudnia 2013r.

Ujawnienia dotyczące funduszy własnych

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		Kwota w dniu ujawnienia (w tys. zł)	Odniesienie do CRR
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	402	Art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29, wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 1		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 2		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 3		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane		Art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	17 085	Art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	2 320	Art. 26 ust. 1 lit. f)
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I		Art. 486 ust. 2
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych		Art. 483 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		Art. 84, 479, 480
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i		Art. 26 ust. 2

	dywidend		
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	19 807	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)		Art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-88	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
9	Zbiór pusty w UE		
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartej na przyszłej rentowości z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 472 ust. 5
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		Art. 33 lit. a)
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		Art. 36 ust. 1 lit. d) Art. 40, 159, art. 472 ust. 6
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		Art. 32 ust. 1
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		Art. 33 lit b)
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. e) Art. 41, art. 472 ust. 7
16	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. f) Art. 42, art. 472 ust. 8
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. g) Art. 44, art. 472 ust. 9
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-837	Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego,		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11

	jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		
20	Zbiór pusty w UE		
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1250% jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		Art. 36 ust. 1 lit. k)
20b	W tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91
20c	W tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii), art. 243 ust. 1 lit. b), art. 244 ust. 1 lit. b), art. 258
20d	W tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)		Art. 48 ust. 1
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11
24	Zbiór pusty w UE		
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. a) Art. 472 ust. 3
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		Art. 6 ust. 1 lit. l)
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468		
	W tym: filtr dla niezrealizowanej straty 1		Art. 467
	W tym: filtr dla niezrealizowanej straty 2		Art. 467
	W tym: filtr dla niezrealizowanego zysku 1	368	Art. 468
	W tym: filtr dla niezrealizowanego zysku 2		Art. 468
26b	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 481
	W tym:		Art. 481

27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. j)
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-925	
29	Kapitał podstawowy Tier I	19 250	
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne		Art. 51, 52
31	W tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie mający zastosowanie standardami rachunkowości		
32	W tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie mający zastosowanie standardami rachunkowości		
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I		Art. 486 ust. 3
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych		Art. 483 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		Art. 85, 86, 480
35	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		Art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi		
37	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)		Art. 52 ust. 1 lit. b) Art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust.4
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg		Art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust.4

	10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
41c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 467, 468, 481
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		Art. 467
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		Art. 468
	W tym: ...		Art. 481
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)		Art. 56 lit. e)
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I		
44	Kapitał dodatkowy Tier I		
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	19250	
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne		Art. 62, 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		Art. 486 ust. 4
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych		Art. 483 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy		Art. 87, 88, 480

	własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier II nie uwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		
49	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		Art. 486 ust. 4
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	671	Art. 62 lit c) i d)
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	671	
52	Posiadane przez instytucje bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		Art. 63 lit. b) ppkt (i) Art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 66 lit. b), art. 68, art. 477 ust. 3
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-671	Art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4
54a	W tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego		
54b	W tym: udziały kapitałowe istniejące przed dniem 01 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień okresu przejściowego		
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od		Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472

	kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
56c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 467, 468, 481
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		Art. 467
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		Art. 468
	W tym: ...		Art. 481
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	-671	
58	Kapitał Tier II	0	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	19 250	
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	46 727	
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		Art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych		Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)

	podmiotów sektora finansowego itd.)		
	W tym pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		Art. 477, art. 477 ust. 2 lit b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	46 727	
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	35,86	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	35,86	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	35,86	Art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego		
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego		
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego		
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128
69	Nieistotne w przepisach unijnych		
70	Nieistotne w przepisach unijnych		
71	Nieistotne w przepisach unijnych		
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)		Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 45, 46, art. 472 ust. 10 Art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 Art. 66 lit c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 45, 48, 470, art. 472 ust.11

	inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)		
74	Zbiór pusty w UE		
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38,48, 470, art. 472 ust. 5
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)		Art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową		Art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		Art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		Art. 62
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5

5. Wymogi kapitałowe – art. 438

5.1. Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

W celu sprostania tym wymogom, oprócz zasad kalkulacji kapitału wewnętrznego przyjęto regułę, że Bank będzie zarządzał ryzykiem i kapitałem w taki sposób, aby większa z dwóch ww. wartości, stanowiła maksymalnie 90% funduszy własnych Banku. Przekroczenie tego poziomu uruchamia procedury alertowe, mające na celu uzupełnienie kapitałów własnych Banku i/lub ograniczenie wymogu kapitałowego z tytułu określonych ryzyk. Przyjęcie proggu 90% ma charakter ostrożnościowy i pozwala zachować margines bezpieczeństwa na przeprowadzenie działań korekcyjnych tak, aby Bank nie znalazł się w sytuacji naruszenia przepisów ustawy Prawo bankowe.

W Banku obowiązują przepisy w zakresie wyliczania wymogów kapitałowych zawarte w Rozporządzeniu 575/2013 Unii Europejskiej z dnia 26.06.2013r. i Dyrektywie 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26.06.2013r.

Minimalne wymogi kapitałowe to wymogi wyliczane na pokrycie ryzyk ujętych w Rozporządzeniu UE, tj. ryzyka kredytowego, koncentracji znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym, płynności i finansowania, dźwigni finansowej oraz operacyjnego. Metoda standardowa wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego to metoda przyjęta przez Bank, określona w Rozporządzeniu UE w art. 111 - 235 .

Dodatkowe wymogi kapitałowe to kapitałowe wymogi wewnętrzne wyliczone na ryzyka wymienione w Dyrektywie UE, które Bank uznał za istotne.

Wewnętrzne wymogi kapitałowe to suma wymogów minimalnych wyliczonych na podstawie zapisów Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej na ryzyka wymienione w Rozporządzeniu UE oraz wymogów dodatkowych wyliczonych na ryzyka ujęte w Dyrektywie UE, a uznane przez Bank za istotne.

5.2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego został skalkulowany z wykorzystaniem metody standardowej. Zgodnie z zapisami nowych regulacji, wymóg z tytułu ryzyka kontrahenta został włączony do łącznego wymogu z tytułu ryzyka kredytowego.

W sytuacji braku przejściowych wymogów kapitałowych z tytułu przestrzegania limitów koncentracji, całkowity wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wynosi 3 738 tys. zł.

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według rodzaju ekspozycji na 31 grudnia 2019 roku w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Pierwotna wartość netto ekspozycji	Wartość bilansowa ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji bilansowych	120 050	120 050	46505	3720
2.	Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji pozabilansowych	1598	1598	222	18
3.	Wymóg kapitałowy razem dla instrumentów pochodnych	0	0	0	0
	Razem	121 648	121 648	46 727	3 738

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II Rozdział 2 Rozporządzenia – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 na 31 grudnia 2019 r. w tys. zł

L.p.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	-

2.	Ekspozycje wobec samorządów regional. lub władz lokalnych	135
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	-
4.	Ekspozycje wobec instytucji	21
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2299
6.	Ekspozycje detaliczne	681
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	-
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3
9.	Ekspozycje kapitałowe	313
10.	Inne pozycje	286
Razem		3738

5.3. Pozostałe wymogi kapitałowe

Według stanu na dzień 31.12.2019 r. Bank określał wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na 31 grudnia 2019 roku w tys. zł

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość
I.	Ryzyko kredytowe, w tym:	3738
	- ryzyko kredytowe kontrahenta	0
II.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
III.	Ryzyko operacyjne	557
IV.	Ryzyko płynności	
V.		0
1.	Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	0
2.	Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	0
VI	Fundusze własne (art. 127 Prawa Bankowego)	19 250
VII	Łączny współczynnik kapitału	35,86%

Ogółem kwota wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego i ryzyka kredytowego wynosiła 4 295 tys. zł, co stanowi 22,31 % stanu funduszy własnych Banku.

Szacowanie wymogów wewnętrznych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka

W zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank ustanawia limit łączny, obejmujący poszczególne kategorie ryzyka stopy procentowej, jak ryzyko przeszacowania, ryzyko bazowe, ryzyko opcji klienta i ryzyko krzywej dochodowości. Wewnętrzny wymóg kapitałowy wyznaczany jest w wysokości stanowiącej nadwyżkę wyliczonych skutków zmian wartości ekonomicznej Banku ponad 10% funduszy własnych.

Do wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności wykorzystuje się wartość wskaźnika LCR. Przyjmuje się, że Bank w roku 2019 będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika LCR na poziomie minimum 1,0 - zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności. Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności stanowi 100% kosztu pozyskania brakującej kwoty aktywów płynnych do uzyskania minimalnego poziomu LCR na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej, o której mowa w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności, jeśli kwota tego kosztu jest wyższa od 0,5% funduszy własnych Banku.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka przekroczenia limitów dużych ekspozycji kredytowych wylicza się według następującego schematu:

- 1) Bank analizuje wykonanie limitów dużych ekspozycji kredytowych, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym”.
- 2) W przypadku, gdy limity są nie przekroczone - wymóg kapitałowy wynosi 0.
- 3) Gdy jakkolwiek z przyjętych przez Bank limitów został przekroczony, wymóg wewnętrzny z tytułu ryzyka przekroczenia limitów dużych ekspozycji kredytowych wynosi 8% sumy przekroczeń limitów.

Ocena adekwatności kapitałowej jest przeprowadzana raz na miesiąc dla wymogu regulacyjnego oraz raz na kwartał dla wewnętrznego wymogu kapitałowego. Wyniki tej oceny są raportowane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku w ramach Systemu Informacji Zarządczej, stanowiącego zintegrowany system zarządzania Bankiem.

6. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

7. Bufory kapitałowe – art. 440

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym – od dnia 1 stycznia 2016r., wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP.

8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441

Nie dotyczy. Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art.442

Aktualizacja wartości należności dokonywana jest w Banku w oparciu zapisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2015 roku, poz. 2066, z późniejszymi zmianami.) i reguluje zasady klasyfikacji należności oraz zasady tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

Podstawowymi kryteriami, ustalania poziomu rezerw są:

- 1) podmiotowo-przedmiotowa klasyfikacja należności,
- 2) kategorie ryzyka należności,

- 3) ekspozycja kredytowa jako podstawa do wyliczenia rezerwy,
- 4) należności związane z ekspozycjami kredytowymi jako podstawa do wyliczenia odpisów na należności związane z ekspozycjami kredytowymi,
- 5) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw i odpisów na należności związane z ekspozycjami kredytowymi o wartość zabezpieczeń.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 01 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2013 roku, poz. 329, ze zm.), pozwala na odpisanie należności w ciężar utworzonej rezerwy celowej bez umorzenia i przeniesienie do ewidencji pozabilansowej do czasu jej umorzenia, przedawnienia, spłaty.

Warunkami takiego trybu, czyli spisania należności bez umorzenia są:

- należność powinna być zakwalifikowana do straconych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie tworzenia rezerw celowych, przez okres co najmniej roku,
- utworzona na należność rezerwa powinna być równa kwocie należności.

Bank wyłącza z ksiąg rachunkowych składnik aktywów finansowych lub jego część, gdy traci nad nim kontrolę. Utrata kontroli następuje, gdy bank zrealizuje prawa do korzyści określonych w umowie, prawa takie wygasną lub bank zrzeknie się tych praw.

Jako ekspozycję przeterminowaną, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą do 7 dni po umownym terminie, oprócz niektórych kredytów udzielonych od 1 grudnia 2016r., tj. kredytów obrotowych na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej, na cele konsumpcyjne „Bezpieczna Gotówka” oraz „Kredytu okazjonalnego”, gdzie termin ten wyznacza się na dzień następny po umownym terminie.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (dz. U. z 2015 roku, poz. 2066, z póź. zm.)

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych wynikających z **kredytów i pożyczek detalicznych**, odbywa się na podstawie kryterium terminowości spłat (z uwzględnieniem dodatkowych kryteriów dla kategorii S). Przez kryterium to rozumie się terminowość regulowania kapitału i odsetek (przy czym za opóźnienie uznaje się sytuację, w której nieterminowo regulowane są tylko odsetki, tylko kapitał lub jednocześnie odsetki i kapitał).

1. Ekspozycje kredytowe wynikające z pożyczek i kredytów detalicznych klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:
 - 1) do kategorii „normalne” – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 6 miesięcy;
 - 2) do kategorii „stracone” – ekspozycje kredytowe spełniające jeden z następujących warunków:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 6 miesięcy;
 - b) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów, w stosunku do których bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego;

- c) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez klientów na drodze postępowania sądowego;
- d) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów, których miejsce zamieszkania (pobytu) jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;
- e) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów, w stosunku do których ogłoszona została upadłość konsumencka;
- f) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów zmarłych, gdzie brak jest dłużnika solidarnego, który dokonał przejęcia długu lub sam był współkredytobiorcą, lub poręczycielem.

Ekspozycje kredytowe wynikające z pożyczek i kredytów detalicznych, w tym także ekspozycje kredytowe, których warunki spłaty zostały zmienione w wyniku podpisania nowych umów (aneksów), mogą być przeniesione do kolejnej kategorii o niższym stopniu ryzyka nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia (spłaty kapitału i odsetek). Oznacza to, że w przypadku wszystkich ekspozycji kredytowych wobec danej osoby fizycznej nie może występować żadne opóźnienie w spłacie we wskazanym wyżej okresie.

W przypadku tych ekspozycji Bank tworzy rezerwy celowe w wysokości co najmniej:

1. 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”
2. 100% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”

Ekspozycje kredytowe wynikające z pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych klasyfikuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, do następujących kategorii ryzyka:

- 1) do kategorii N – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca;
- 2) do kategorii PO – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 1 miesiąca i nie dłużej niż 3 miesiące;
- 3) do kategorii PS – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 3 miesięcy i nie dłużej niż 6 miesięcy;
- 4) do kategorii W – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 6 miesięcy i nie dłużej niż 12 miesięcy;
- 5) do kategorii S – ekspozycje kredytowe spełniające jeden z następujących warunków:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 12 miesięcy;
 - b) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów, w stosunku do których bank złożył wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego;
 - c) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez klientów na drodze postępowania sądowego;
 - d) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów, których miejsce zamieszkania (pobytu) jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;
 - e) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów, w stosunku do których ogłoszona została upadłość konsumencka;
 - f) ekspozycje kredytowe dotyczące klientów zmarłych, gdzie brak jest dłużnika solidarnego, który dokonał przejęcia długu lub sam był współkredytobiorcą, lub poręczycielem.

W przypadku tych ekspozycji Bank tworzy rezerwy celowe w wysokości co najmniej:

1. 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”;
2. 20% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”;
3. 50% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”;
4. 100% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Ekspozycje kredytowe klientów instytucjonalnych i jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, do następujących kategorii ryzyka:

- 1) do kategorii „normalne” – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca oraz sytuacja ekonomiczno-finansowa klienta nie budzi obaw;
- 2) do kategorii „pod obserwacją”:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy oraz sytuacja ekonomiczno-finansowa klienta nie budzi obaw;
 - b) ekspozycje kredytowe, które ze względu na m.in. ryzyko branży, grupy klientów, grupy produktów wymagają szczególnej uwagi, gdyż istnieje obawa, że klient może utracić zdolność do terminowej obsługi ekspozycji kredytowej (bank określa indywidualne zasady w przedmiotowym zakresie);
- 3) do kategorii „poniżej standardu” – ekspozycje kredytowe:
 - a) w przypadku, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 3 miesięcy i nie dłużej niż 6 miesięcy;
 - b) klientów, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty należności;
- 4) do kategorii „wątpliwe” – ekspozycje kredytowe:
 - a) w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 6 miesięcy i nie dłużej niż 12 miesięcy;
 - b) klientów, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu;
- 5) do kategorii „stracone – następujące ekspozycje kredytowe:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek wynosi powyżej 12 miesięcy;
 - b) ekspozycje kredytowe klientów, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji (z wyjątkiem spółek celowych, w przypadku których biznesplan/projekcja finansowa zakłada rozpoczęcie likwidacji w trakcie trwania spłaty ekspozycji kredytowej), z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji;
 - c) ekspozycje kredytowe klientów, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego;
 - d) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez klientów na drodze postępowania sądowego;
 - e) ekspozycje kredytowe klientów, których miejsce pobytu lub prowadzenia działalności jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;
 - f) ekspozycje kredytowe klientów, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny, uniemożliwiający spłatę długu;
 - g) spółek prawa handlowego i spółdzielni oraz innych klientów prowadzących księgi handlowe (pełną księgowość), u których bieżące straty spowodowały naruszenie

kapitałów własnych powyżej 50%. Dla oszacowania parametrów naruszenia kapitałów własnych, stosownie do sytuacji, można uwzględnić pożyczki właścicielskie jako element kapitałów własnych, przy czym spłata tych pożyczek jest podporządkowana spłacie kredytu oraz można uwzględnić bierne rozliczenia międzyokresowe wynikające z otrzymanych dotacji rozliczanych w czasie).

W przypadku tych ekspozycji Bank tworzy rezerwy celowe w wysokości co najmniej:

1. 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”;
2. 20% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”;
3. 50% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”;
4. 100% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących od ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem tj. na pokrycie ewentualnej straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Łączna kwota ekspozycji kredytowych, bez uwzględniania efektów technik redukcji ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2019r. wyniosła 52 466 tys. zł.

Należności Banku wg stanu na 31.12.2019 roku (w tys. zł)

Lokaty i środki na rachunkach bieżących nostro	39 347
Kredyty i pożyczki	52 466
Papiery wartościowe	29 632
Odsetki i inne należności	958
Należności brutto razem	122 403
Rezerwy na należności i korekty wartości (ESP)	867
Należności netto razem	121 536

Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych:

Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:	Wymagany poziom rezerw celowych:
2	3	4	5	6	7	8
Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	156 207,00	24 950,30	-	141 000,00	40 157,30	40 157,30
- w sytuacji normalnej i pod obserwacją						
- poniżej standardu		10 950,44			10 950,44	10 950,44
- wątpliwe						
- stracone	156 207,00	13 999,86		141 000,00	29 206,86	29 206,86
Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego						
RAZEM:	156 207,00	24 950,30	-	141 000,00	40 157,30	40 157,30

Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązania

Wyszczególnienie:		Stan rezerw na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerwa na nagrody jubileuszowe					-
2.	Rezerwa na odprawy emerytalne					-
3.	Rezerwa na ryzyko ogólne	1 410 603,26	120 000,00			1 530 603,26
4.	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe					-
5.	Pozostałe rezerwy	25 000,00	59 000,00		-	84 000,00

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z póź. zm.). Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych. Na koniec 2019r. stan rezerwy na ryzyko ogólne wynosił 1 531 tys. zł. W przyjętej „Strategii działania Banku na lata 2019-2023” zakłada się tworzenie rezerwy ogólnej w kwocie 120 tys. zł. rocznie. Rezerwa ogólna jest zatem istotnym elementem stabilizującym system finansowy Banku.

Dane o stanie odpisów aktualizujących, z wyłączeniem rezerw celowych, według rodzajów aktywów, ze wskazaniem obrotowego stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń oraz stanu na koniec roku

Wyszczególnienie:		Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Odpisy aktual.od należności sektor niefinansowy, w tym:	79 622.80	8 355.77	-	17 179.15	70 799.42
	w syt.normalnej i pod obserwacją					-
	poniżej standardu		54.74			54.74
	wątpliwe					-
	stracone	79 622.80	8 301.03		17 179.15	70 744.68
2.	Odpisy aktual.od na. s. budżetowy					-
3.	Instrumenty finansowe	240 401.19	152 982.57	72 636.34	-	320 747.42
	- obligacje	-				-
	- jednostki uczestnictwa	-				-
	- certyfikaty	240 401.19	152 982.57	72 636.34		320 747.42
4.	Pozostałe aktywa					-
	RAZEM:	320 023.99	161 338.34	72 636.34	17 179.15	391 546.84

Struktura należności Banku w podziale na kategorie:

Podmiot:	31.12.2019 r.	
	Wartość bilansowa (w zł):	Wsk. struktury (w %):*
1	2	3
Sektor finansowy, w tym:	37 797 699.92	42.08%
Kredyty w sytuacji normalnej:		-
Kredyty pod obserwacją.:		-
Poniżej standardu:		-
Wątpliwe:		-
Stracone:		-
Lokaty:	27 370 737.25	72.41%
Inne należności:	10 426 962.67	27.59%
Sektor niefinansowy, w tym:	46 664 789.18	51.95%
Kredyty w sytuacji normalnej:	46 541 954.50	99.74%
Kredyty pod obserwacją.:	78 273.55	0.17%
Poniżej standardu:	44 020.70	0.09%
Wątpliwe:	-	-
Stracone:	-	-
Inne należności:	540.43	0.00%
Sektor budżetowy, w tym:	5 364 436.91	5.97%
Kredyty w sytuacji normalnej:	5 364 436.91	100.00%
Pod obserwacją:	-	-
Poniżej standardu:	-	-
Wątpliwe:	-	-
Stracone:	-	-
Inne należności:	-	-
Należności ogółem:	89 826 926.01	100%

Wartość bilansowa brutto ekspozycji restrukturyzowanych oraz związana z nimi skumulowana utrata wartości, rezerwy, skumulowana zmiana wartości godziwej wskutek ryzyka kredytowego oraz otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe zgodnie z zakresem konsolidacji regulacyjnej zgodnie z częścią pierwszą tytuł II rozdział 2 CRR.

Raport nr 1: Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji			Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości				
1.	Kredyty i zaliczki	154 437			110 416			
2.	<i>banki centralne</i>							
3.	<i>instytucje rządowe</i>							
4.	<i>instytucje kredytowe</i>							
5.	<i>inne instytucje finansowe</i>							
6.	<i>przedsiębiorstwa niefinansowe</i>							
7.	<i>gospodarstwa domowe</i>	154 437			110 416			
8.	Dłużne papiery wartościowe							
9.	Zobowiązania do udzielenia pożyczki							
10.	łącznie	154 437			110 416			

Wartość bilansowa brutto ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych zgodnie z zakresem konsolidacji regulacyjnej zgodnej z częścią pierwszą tytuł II rozdział 2 CRR
 Raport nr 2: Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

		Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna											
		Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane							
			Nieprzeterminowane lub przeterminowania dni ≤30 dni	Przeterminowane >30 dni ≤90 dni		Małe prawdopodobieństwo o spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni	Przeterminowane >90 dni ≤180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤1 rok	Przeterminowane >1 rok ≤5 lat	Przeterminowane >powyżej 5 lat	Przeterminowane >5lat ≤7 lat	Przeterminowane >7lat	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1	Kredyty i zaliczki	89 782 905	89 740 054	42 851	154 977		55 566	15 262		84 149			154 977
2	<i>Banki centralne</i>												
3	<i>Institucje rządowe</i>	5 364 438	5 364 438										
4	<i>Institucje kredytowe</i>	37 278 603	37 278 603										
5	<i>Inne instytucje finansowe</i>	519 097	519 097										
6	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	3 951 336	3 951 336		5		5						5
7	<i>w tym MSP</i>	3 951 336	3 951 336		5		5						5
8	<i>Gospodarstwa domowe</i>	42 669 431	42 626 580	42 851	154 972		55 561	15 262		84 149			154 972
9	Dłużne papiery wartościowe	24 744 614	24 744 614										
10	<i>Banki centralne</i>	13 868 859	13 868 859										
11	<i>Institucje rządowe</i>	6 241 578	6 241 578										
12	<i>Institucje kredytowe</i>	3 937 851	3 937 851										
13	<i>Inne instytucje finansowe</i>												
14	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	696 326	696 326										
15	Ekspozycje pozabilansowe												
16	<i>Banki centralne</i>												
17	<i>Institucje rządowe</i>												
18	<i>Institucje kredytowe</i>												
19	<i>Inne instytucje finansowe</i>												
20	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>												
21	<i>Gospodarstwa domowe</i>												
22	łącznie	114 527 519	114 484 668	42 851	154 977		55 566	15 262		84 149			154 977

Wartość bilansowa brutto ekspozycji restrukturyzowanych oraz związana z nimi skumulowana utrata wartości, rezerwy, skumulowana zmiana wartości godziwej wskutek ryzyka kredytowego oraz otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe zgodnie z zakresem konsolidacji regulacyjnej zgodnie z częścią pierwszą tytuł II rozdział 2 CRR.

Raport nr 3. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe			
	Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane - skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane - skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw			Skumulowane odpisania częściowe	Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	
	w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3					
1 Kredyty i zaliczki	89 782 905			154 977						110 956						44 020
2 Banki centralne																
3 Instytucje rządowe	5 364 438															
4 Instytucje kredytowe	37 278 603															
5 Inne instytucje finansowe	519 097															
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 951 336			5						5						
7 w tym MSP	3 951 336			5						5						
8 Gospodarstwa domowe	42 669 431			154 972						110 951						44 020
9 Dłużne papiery wartościowe	24 744 614															
10 Banki centralne	13 868 859															
11 Instytucje rządowe	6 241 578															
12 Instytucje kredytowe	3 937 851															
13 Inne instytucje finansowe																
14 Przedsiębiorstwa niefinansowe	696 326															
15 Ekspozycje pozabilansowe	1 598 481															
16 Banki centralne																
17 Instytucje rządowe																
18 Instytucje kredytowe																
19 Inne instytucje finansowe																
20 Przedsiębiorstwa niefinansowe																
21 Gospodarstwa domowe																
22 łącznie	116 126 000			154 977						110 956						44 020

Raport nr 4. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne
Bank nie posiada instrumentów, które umorzono w zamian za zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie.

10. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).
Według stanu na dzień 31.12.2019r. Bank nie posiadał aktywów obciążonych.

11. Korzystanie z ECAI – art.444

Nie dotyczy. Bank nie korzysta z ratingów.

12. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	Nie dotyczy
2	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c – ryzyko walutowe.	Nie dotyczy

13. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446

Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r.:

Rodzaje zdarzeń ryzyka operacyjnego	Suma strat brutto w tys. zł	transfer ryzyka	Suma strat faktycznie poniesionych przez Bank (w tys. zł)
1. Oszustwa zewnętrzne,	0	-	0
2. Oszustwa wewnętrzne,	0	-	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	20	-	9
4. Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	0	-	0
5. Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0	-	0
6. Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemu	7	systematyczne przeglądy techniczne	6,9
7. Wykonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	0,3	kontrola na drugą rękę	0,1

Działania mitygujące jakie zostały podjęte w celu uniknięcia w przyszłości ww. strat:

1. Zaktywizowano sprzedaż produktów bankowości elektronicznej, które zmniejszają obciążenie pracowników z tytułu pracochłonnych, błędotwórczych operacji bankowych.
2. Systematyczne przeglądy techniczne.

Planowane dalsze działania mające na celu ograniczenie występowania czynników ryzyka błędu pracowników:

1. Oferowanie klientom rachunków oraz zleceń stałych w celu zmniejszenia ilości wpłat kasowych,
2. Przeprowadzenie szkoleń z zakresu ryzyka operacyjnego i technik aktywnej sprzedaży,
3. Zabezpieczenia fizyczne i finansowe (ubezpieczenia).

W roku 2019 nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody wskaźnika bazowego. Wskaźnik stanowi pomnożoną przez 15% średnią za okres trzech lat obrotowych, bieżącego oraz dwóch poprzedzających dany rok z sumy wyników wyliczanych jako sumę następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku:

- 1) Odsetki należne i podobne przychody
- 2) Odsetki do zapłaty i podobne opłaty
- 3) Przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/ zmiennej stopie dochodu
- 4) Należności z tytułu prowizji/opłat
- 5) Koszty z tytułu prowizji/opłat
- 6) Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych
- 7) Pozostałe przychody operacyjne

Tak ustalona kwota wymogu kapitałowego na 2019 rok wyniosła 557 tys. zł.

14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

Wszystkie inwestycje finansowe Bank dokonuje zgodnie z przyjętymi planami, w celu zysku z inwestycji.

Zgodnie z „Polityką i zasadami rachunkowości” na dzień bilansowy papiery wartościowe w Banku są:

- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych,
- dostępne do sprzedaży według wartości godziwej, a skutki zmian wartości godziwej odnosi na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny,
- utrzymywane do terminu zapadalności według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Wyszczególnienie:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.:
2	3
Bony pieniężne	13 868 858.70
Obligacje skarbowe	
Obligacje monetarnych instytucji finansowych	
Obligacje instytucji samorządowych	3 051 507.50
Obligacje podmiotów sektora niefinansowego	
Hipoteczne listy zastawne	
Certyfikaty depozytowe	
RAZEM:	16 920 366.20

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wyszczególnienie:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.:
2	3
Akcje BPS	1 940 914.50
Udział w SSOZ	5 000.00
Udział SSOZ	
Obligacje skarbowe	3 190 070.00
Obligacje podmiotów sektora niefinansowego	696 326.02
Obligacje monetarnych instytucji finansowych	5 979 860.73
Certyfikaty	579 004.30
RAZEM:	12 391 175.55

Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym):

Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.:
2	3
Obligacje skarbowe	3 190 070.00
Obligacje komunalne RR	
Obligacje korporacyjne RR	
Akcje spółek notowane na GPW	
Inne np. listy zastawne, prawa poboru, prawa do akcji, kontrakty terminowe, opcje	
RAZEM:	3 190 070.00

Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:

Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.:
2	3
Akcje spółek notowane na rynku NewConnect	
Instrumenty finansowe notowane na rynku Catalyst (transakcje zawarte w ramach alternatywnego systemu obrotu)-obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, obligacje spółdzielcze,	6 676 186.75
RAZEM:	6 676 186.75

Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością

Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.:
2	3
Akcje banku zrzeczającego	1 940 914.50
Udziały w SSOZ	5 000.00
.....	
RAZEM:	1 945 914.50

Papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nieznajdujące się w obrocie na rynku regulowanym

Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.:
2	3
Certyfikaty depozytowe BPS, SGB	
Bony pieniężne	13 868 858.70
Certyfikaty inwestycyjne	579 004.30
Obligacje korporacyjne	3 051 507.50
Obligacje komunalne (miasta, gminy, powiaty, województwa, związki miast, związki gmin, związki powiatów)	
Inne np. akcje spółek niepublicznych lub udziały w spółkach z o.o.	
RAZEM:	17 499 370.50

15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku oraz całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyk bankowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez jednostki i komórki organizacyjne Banku.

W ramach ryzyka stopy procentowej, Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania (ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania),
- 2) ryzyko bazowe,
- 3) ryzyko opcji klienta,
- 4) ryzyko krzywej dochodowości.

Najważniejszą część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż według obserwacji historycznych, w największym stopniu wpływa na poziom zmian wyniku odsetkowego.

Pomiar ryzyka przeszacowania oraz bazowego polega na:

- 1) porównaniu, metodą luki stopy procentowej, wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów przeszacowywanych w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
- 2) wyliczaniu zmian wyniku odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych.

Ryzyko opcji klienta bada się na dwóch poziomach:

- 1) w ramach opracowywania nowych produktów lub zmian w już obowiązujących regulacjach, tak by uniknąć zawierania zobowiązań zbyt ryzykownych dla Banku,
- 2) poprzez analizę poziomu wykorzystywania opcji klienta, na podstawie zrywalności depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym.

Ryzyko krzywej dochodowości występuje w sytuacji angażowania się Banku w instrumenty finansowe aktywne i pasywne z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:

- 1) metodę luki (jako podstawowe narzędzie analityczne),
- 2) metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- 3) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej,
- 4) metodę szacowania zmian wartości ekonomicznej banku.

W celu prawidłowego monitoringu ryzyka stopy procentowej, Bank prowadzi analizy symulacyjne, z uwzględnieniem scenariusza szokowego.

Na dzień 31.12.2019 r. obliczono potencjalną zmianę wyniku odsetkowego dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – wzrost i spadek o 200pb). W przypadku jednakowej zmiany oprocentowania aktywów i pasywów potencjalna zmiana wyniku odsetkowego wyniosła 238,2 tys. zł.

W roku 2019 Bank nie określał wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka stopy procentowej. Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach KZRiA oraz na posiedzeniach Zarządu Banku z miesięczną częstotliwością oraz dla Rady Nadzorczej kwartalnie.

Scenariusze zmian wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy

Zmiana stóp procentowych NBP	Ryzyko przeszacowania	Ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe				
	Jednakowa zmiana oprocentowania aktywów i pasywów	Zmiana oprocentowania bez uwzgl. wskaźników; przy oproc. < 2% spadek maks. do 0%	Zmiana oprocentowania z uwzgl. wskaźników; przy oproc. < 2% spadek maks. do 0%	Zmiana oprocentowania z uwzgl. wsk., rozbieżności w zmianach pom. R, PS i W, proporcji pom. R i stopami w grupie B	Zmiany w kol. IV w relacji do funduszy własnych	Zmiany w kol. IV w relacji do wyniku odsetkowego
WARIANT >>>	I	II	III	IV	V	VI
+ 2,00	238.2	238.2	256.7	256.7	1.3%	7.4%
+ 1,00	119.1	119.1	128.4	128.4	0.7%	3.7%
+ 0,50	59.6	59.6	64.2	89.9	0.5%	2.6%
+ 0,25	29.8	29.8	32.1	45.0	0.2%	1.3%
- 0,25	-29.8	-147.5	-147.7	-203.5	-1.1%	-5.9%
- 0,50	-59.6	-341.0	-338.3	-406.9	-2.1%	-11.8%
- 1,00	-119.1	-728.2	-719.5	-771.8	-4.0%	-22.4%
- 2,00	-238.2	-1 422.5	-1 619.7	-1 585.6	-8.2%	-45.9%

Zmiana wyniku przy spadku stóp o 2 pp., z tytułu:		Fundusze własne	Wynik odsetkowy
ryzyka przeszacowania [wariant I]	-238.2 [I]	19 250	3 451
ryzyka bazowego (bez uwzględnienia wskaźników) [wariant II]	-1 184.3 [II - I]		
wskaźników [wariant III]	-197.2 [III - II]	-133.1	
ryzyka bazowego w ujęciu kompleksowym [wariant IV]	-1 347.4 [IV - I]		

16. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy. Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

17. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

Celem opracowania i wdrożenia „Polityki wynagrodzeń” jest określenie zasad ustalania stałych i zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 6 marca 2017 r.; wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza

zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka; wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.

Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zebranie Przedstawicieli.

Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla pracowników ustala Zarząd.

Wysokość funduszu premiowego i innych zmiennych składników wynagrodzeń ustalana w ramach łącznego limitu kosztów wynagrodzeń uchwalonego w rocznym planie ekonomiczno – finansowym Banku nie może przekraczać 100 % wynagrodzeń stałych.

Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego pracowników oraz osób zajmujących w Banku stanowiska istotne. Łączna kwota wypłaconych zmiennych składników wynagradzania osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.

Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu.

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza rocznie w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe. Ocena efektów pracy obejmuje wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach (kryterium ilościowe) w odniesieniu do założeń Strategii działania. Ocenie podlega stopień wykonania wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii działania na dany okres. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan w zakresie wskaźników był zrealizowany co najmniej w 80%.

Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to: uzyskane absolutorium w okresie oceny; pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe; ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.

W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.

Oceny efektów pracy pracowników, nie będących członkami Zarządu dokonuje Zarząd w cyklach rocznych. Premię uznaniową przyznaje się pracownikom za zrealizowanie określonych przez Zarząd zadań.

Bank ma możliwość wstrzymania, ograniczenia, odmowy wypłaty lub realizacji zmiennych składników wynagrodzenia w szczególności w sytuacji, w której dana osoba uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku, lub była odpowiedzialna za takie działania lub nie spełniła odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

Polityka wynagrodzeń podlega zatwierdzeniu i weryfikacji przez Radę Nadzorczą Banku co najmniej raz w roku. Weryfikacja ta obejmuje zgodność z przepisami zewnętrznymi i wewnętrznymi Banku; weryfikację stanowisk istotnych; przyjęte zasady przyznawania i wypłaty stałych i zmiennych składników wynagradzania; zadań przydzielanych pracownikom na stanowiskach istotnych.

Polityka wynagrodzeń oraz jej realizacja podlega ocenie przez Radę Nadzorczą na podstawie przeprowadzonej weryfikacji. Ocena jest przekazywana Zebraniu Przedstawicieli.

Bank nie spełnia żadnego z warunków Banku istotnego określonego w art. 9cb ust. 1 Prawo bankowe, w związku z tym nie został powołany komitet do spraw wynagrodzeń.

Informacje o sumie wypłaconych w 2019r. wynagrodzeń dla osób zgodnie z Rozporządzeniem 604/2014.

	Stanowiska kierownicze	Stałe składniki (tys. zł)	Zmienne składniki (tys. zł)	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu	363	92	4
2.	Pozostali pracownicy	140	33	3

Informacje o sumie wypłaconych w 2019r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów:

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość w tys. zł:
1.	Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	6,3
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	1
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	6,3
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2019r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

18. Dźwignia finansowa – art. 451

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Wskaźnik dźwigni oblicza się jako miarę kapitału instytucji (kapitał uznany Tier I) podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej tej instytucji (suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału) i wyraża się jako wartość procentową. Wskaźnik dźwigni wyznacza się na koniec każdego kwartału kalendarzowego.

Wartością ekspozycji składnika aktywów jest wartość księgową tego składnika, która pozostaje po dokonaniu korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, dodatkowych korekt wartości oraz innych redukcji funduszy własnych związanych z danym składnikiem aktywów.

Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego to korekty z tytułu rezerw celowych utworzonych na należności.

Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do aktualnego kapitału Tier 1, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier 1.

Wartość wskaźnika dźwigni Banku na dzień 31.12.2019 r. wyniosła 15,87 wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję kapitału Tier 1 i 16,21 wykorzystując przejściową definicję kapitału Tier 1 – obliczony jako prosta średnia arytmetyczna miesięcznych wskaźników dźwigni w ciągu kwartału.

19. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metody IRB.

20. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności.

2. Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE. Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym.

3. Techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE – procedurę wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu technik redukcji ryzyka kredytowego w Banku opisuje Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku.

Ryzyko rezydualne wiąże się ze stosowanymi przez Bank technikami redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej efektywne niż oczekiwano.

Celem systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Corocznie w Banku dokonywana jest weryfikacja skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym oraz jego adekwatności do aktualnego poziomu ryzyka rezydualnego. Bank ocenia typy przyjętych zabezpieczeń, określa poziom koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia kredytowego oraz poziom istotności ryzyka rezydualnego.

Dla potrzeb określenia poziomu ryzyka rezydualnego, zabezpieczenia dzielone są na standardowe i niestandardowe. Stosowanie standardowych form zabezpieczeń nie skutkuje istotnością ryzyka rezydualnego. W przypadku niestandardowych form zabezpieczeń, Bank dokonuje ich szczegółowej analizy. W związku ze znikomym poziomem udziału niestandardowych form zabezpieczeń w całości zabezpieczeń prawnych przyjętych w Banku, ryzyko rezydualne traktowane jest jako nieistotne, nie uzasadniające wyliczenia dodatkowego wymogu kapitałowego, zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami.

Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego pod warunkiem, że ekspozycja kredytowa, w stosunku do której Bank zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie będzie generować kwoty ważonej ryzykiem wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone. W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, stanowiące ochronę kredytową rzeczywistą oraz nierzeczywistą, w tym w szczególności:

- 1) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- 2) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
- 3) zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności (nieodwołalnie) na rzecz Banku,
- 4) polisy ubezpieczeniowe na życie, z których prawa zostały przeniesione na Bank lub na których został ustanowiony zastaw na rzecz Banku,
- 5) gwarancje udzielone przez:
 - a) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
 - b) banki

oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Zabezpieczenie w formie hipoteki na nieruchomości zarówno mieszkalnej jak i komercyjnej, z uwagi na preferencyjny charakter wag ryzyka kredytowego przypisanego tym ekspozycjom, musi spełniać następujące warunki dodatkowe:

- 1) wartość nieruchomości, na której ustanowiono zabezpieczenie, nie może być zależna od wiarygodności kredytowej dłużnika (nie dotyczy to sytuacji, w której czynnik wyłączenie

makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na zdolność kredytową dłużnika),

- 2) ryzyko kredytowe dłużnika nie może być zależne od przychodów generowanych przez nieruchomość lub projekt, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł, co oznacza, że spłata zobowiązania nie może zależeć od przepływu środków pieniężnych, generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia,
- 3) wartość nieruchomości jest monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w przypadku nieruchomości komercyjnych i nie rzadziej niż co trzy lata w przypadku nieruchomości mieszkalnych, przy czym istotne zmiany warunków rynkowych skutkują zwiększeniem częstotliwości monitoringu,
- 4) nieruchomość musi być wyceniona przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej, a wartość rynkowa musi być jasno i przejrzysto udokumentowana,
- 5) jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie obniżyć się w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości, konieczna jest aktualizacja wyceny nieruchomości przez niezależnego rzeczoznawcę,
- 6) nieruchomość jest ubezpieczona.

Podjmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych. Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosowane są techniki redukcji ryzyka kredytowego czy też nie, Bank dokonuje pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych i przechowuje odpowiednią dokumentację w tym zakresie. Stosowane w Banku techniki redukcji ryzyka kredytowego są uwzględniane przy tworzeniu rezerw celowych, ze względów ostrożnościowych nie są natomiast uwzględniane przy szacowaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

21. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

22. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Nie dotyczy. Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Opis systemu zarządzania

Informacje objęte art. 111 a ust. 4 Prawo Bankowe

System zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem to zorganizowany proces gromadzenia, udostępniania, analizy danych dotyczących identyfikacji, pomiaru i szacowania, monitorowania i kontrolowania danego rodzaju ryzyka oraz podejmowanie na jej podstawie działań o charakterze proceduralnym, organizacyjnym i wykonawczym, mających na celu redukcję ryzyka do akceptowanego poziomu oraz eliminowanie / ograniczanie negatywnych skutków ekspozycji na ryzyko.

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku instrukcje i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne. Istotność poszczególnych ryzyk Bank określa na podstawie procedury zawartej w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej Banku.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

1. Gromadzenie informacji.
2. Identyfikację i ocenę ryzyka.
3. Limitowanie ryzyka.
4. Pomiar i monitorowanie ryzyka.
5. Raportowanie.
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

Niezależne zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku polega na:

1. Gromadzeniu informacji dotyczących ryzyka.
2. Ograniczaniu ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowalnego poziomu, wykorzystując do tego celu informacje otrzymane z jednostek/komórek organizacyjnych Banku.
3. Podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń.
4. Ograniczaniu/eliminowaniu negatywnych skutków ryzyka.

W celu realizacji procesów w Banku realizowane są zadania, związane z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Podstawowe wskaźniki określające akceptowalny poziom poszczególnych rodzajów ryzyka są zatwierdzone przez Radę Nadzorczą w ramach Strategii działania Banku i planu ekonomiczno – finansowego.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

1. Dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu.
2. Stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki.
3. Monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV / CRR.
4. Szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.
5. Analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego).
6. Uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego).
7. Agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku.
8. Raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej.
9. Audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku.

10. Wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

Bank określił formy i terminy sprawozdania z zakresu ryzyka, którego szczegółowość i częstotliwość sporządzania są adekwatne do rodzaju i skali ponoszonego przez Bank ryzyka. Sprawozdanie jest dostępne dla właściwych pracowników w czasie wystarczającym do przeprowadzenia i podjęcia odpowiednich działań.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Banku następuje poprzez:

1. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii działania Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Pakiecie CRD IV/CRR.
2. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zawierającej cele strategiczne i planowane działania średnio i długookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym (ryzykiem biznesowym).
3. Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku.
4. Wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów ograniczania skutków podejmowanego ryzyka.
5. Opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja wdrożonych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.
6. Określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Schemat organizacji zarządzania ryzykiem (w ramach struktury organizacyjnej) zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.
7. Bieżąca aktualizacja szczegółowych pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku.
8. Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych.
9. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej i audytu.

W niezależnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, z wykorzystaniem technik testowania warunków skrajnych. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych. Testy warunków skrajnych to zestaw różnych technik badawczych stosowanych głównie w celu określenia odporności sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku na wystąpienie wyjątkowych, niekorzystnych ale możliwych wydarzeń (tzw. Szoków rynkowych). Efektem przeprowadzania testów warunków skrajnych jest tworzenie scenariuszy zachowań na wypadek ich wystąpienia (planów awaryjnych).

Stosowanie technik testowania warunków skrajnych pozwala na ograniczenie ryzyka zmian warunków makroekonomicznych w działalności Banku.

Wybór konkretnych technik ograniczania skutków podejmowanego przez Bank ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, toteż Zarząd dokonuje analizy opłacalności i podejmuje decyzje o zastosowaniu najbardziej optymalnych rozwiązań w zakresie organizacji, automatyzacji i dokumentowania procesów zarządzania ryzykiem w Banku.

Bank określił zasady ustalania i weryfikacji wewnętrznych limitów oraz wskazał komórki lub pracowników odpowiedzialnych za ich ustalanie i weryfikowanie. Limity ograniczające poziom

ryzyka ustalane są w oparciu o dane historyczne z uwzględnieniem planowanych zmian w działalności Banku. Weryfikacja przyjętych w Banku limitów odbywa się podczas tworzenia założeń do planu ekonomiczno-finansowego (sporządzania planu ekonomiczno-finansowego) oraz przeglądów zarządczych procedur w zakresie zarządzania ryzykami. Bank w swoich procedurach określa zasady postępowania w przypadku przekroczeń poziomów ostrzegawczych limitów oraz zasady ich weryfikacji.

Bank kontroluje ryzyko poprzez wskazanie komórki lub pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem w Banku oraz za badanie zgodności działania wszystkich jednostek Banku z regulacjami wewnętrznymi i nadzorczymi, jak również za informowanie o stwierdzonych nieprawidłowościach. Systemy zarządzania ryzykami, przyjęte metody i założenia w Banku podlegają okresowemu przeglądowi.

Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) **poziom pierwszy** (pierwsza linia obrony) – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za działalność biznesową, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i bieżące zapewnianie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
- 2) **poziom drugi** (druga linia obrony) – którą stanowi zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, a także działalność komórki ds. zgodności,
- 3) **trzecia linia obrony** – którą stanowi działalność audytu wewnętrznego.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych. W przypadku uczestniczenia Banku w systemie ochrony mechanizmów kontrolnych na trzecim poziomie oraz niezależne monitorowanie ich przestrzegania stosuje SSOZ.

Niezależność działalności poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:

- 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem w działalności operacyjnej, jest niezależne od funkcjonowania pierwszej linii obrony,
- 2) działanie trzeciej linii obrony, polegające na stosowaniu mechanizmów kontrolnych, lub niezależnym monitorowaniu przestrzegania mechanizmów kontrolnych, jest niezależne od działalności pierwszej i drugiej linii obrony.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku. Wprowadzanie podziału realizowanych w Banku zadań, zapewniającego niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, nadzorowanie zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie.

Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu. Prezes Zarządu w szczególności nadzoruje bezpośrednio zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie. W ramach nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem istotnym na drugim poziomie nadzoruje działalność: Zespołu ds. pomiaru i monitorowania ryzyk i wierzytelności bankowych, Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Zespół ds. pomiaru i monitorowania ryzyk i wierzytelności bankowych - monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania to: gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Zapewnia identyfikację wszystkich najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank – stanowi element zarządzania ryzykiem na drugim poziomie.

Zadaniem komórki jest również dostarczanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej niezależnych ocen jakości portfela kredytowego (na który składają się udzielone kredyty i pożyczki) i działania systemu kontroli wewnętrznej w zakresie działalności kredytowej, a także rozpoznawanie i dokonywanie pomiaru ryzyka w portfelu. Komórka dokonuje: okresowych przeglądów poszczególnych kredytów, sporządza propozycje klasyfikacji należności do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz dokonuje ich odpowiedniej wyceny, bada wartość przyjętych zabezpieczeń, ocenia adekwatność rezerw/odpisów na należności i przygotowanie zaleceń dotyczących ich wysokości, dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej terminowych informacji dotyczących ryzyka w portfelu kredytowym, zapewnia wykrycie i usunięcie niedociągnięć i braków w dokumentacji kredytowej oraz dokumentacji zabezpieczeń.

Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”.

KZRIA (Komitet Zarządzania Ryzykami i Analiz), inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań, zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Zarządzania Ryzykami i Analiz”.

Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej – zadaniem komórki jest zapewnianie przestrzegania zgodności w Banku – stanowi element drugiego poziomu. Opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.

Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku – stanowi trzeci poziom. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego Bank powierza na podstawie umowy ochrony Jednostce zarządzającej systemem ochrony.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Bank wyznacza zadania priorytetowe w celu realizacji celów strategicznych (polityk długoterminowych) w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz określonych w planach i politykach celów średnio- i krótko-terminowych.

Priorytetowy charakter zadań w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku wynika z konieczności dostosowania wewnętrznych procedur oraz organizacji zarządzania Bankiem do zmieniających się regulacji zewnętrznych.

System kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej – stanowi on część systemu zarządzania, o którym mówi art. 9 ustawy – Prawo bankowe.

Bank projektując system zarządzania zapewnia uzyskiwanie wymaganego poziomu:

- 1) skuteczności i efektywności działania;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem;
- 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Wymagany poziom realizacji celów Banku wynika z następujących grup wymagań:

- 1) przepisy prawa, normy nadzorcze, standardy rynkowe,
- 2) dobre praktyki,
- 3) normy etyczne,
- 4) odpowiednie plany, w tym strategię,
- 5) założony poziom apetytu i tolerancji na ryzyko.

Zapewnienie osiągnięcia tych wymagań jest celem systemu kontroli wewnętrznej funkcjonującego w Banku.

System kontroli wewnętrznej powinien być zaprojektowany i wdrożony tak, aby osiągnąć jego adekwatność i skuteczność, zapewniając prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, a także wiarygodną sprawozdawczość finansową oraz rzetelne raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne, zgodność działania z przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, a także regulacjami wewnętrznymi, w tym dotyczącymi zarządzania ryzykiem.

Mechanizmy kontrolne posiadane przez Bank są dostosowane do specyfiki Banku, charakteru procesu i składają się z odpowiedniego zbioru obejmującego co najmniej:

- 1) procedury;
- 2) podział obowiązków;
- 3) autoryzację, w szczególności autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych;
- 4) kontrolę dostępu;
- 5) kontrolę fizyczną;
- 6) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym;
- 7) inwentaryzację;
- 8) dokumentowanie odstępstw;
- 9) wskaźniki wydajności;
- 10) szkolenia.

Mechanizmy kontroli wewnętrznej są poddawane również audytowi wewnętrznemu.

System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo bankowe.

Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach.

1. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów

kontrolnych, o których mowa w § 5, a także dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację lub testowanie.

2. Na drugi poziom składa się co najmniej:

1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w ust. 2;

2) działalność stanowiska do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej.

3. Pracownicy komórek banku na drugim poziomie w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne, o których mowa w § 5, lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi) i monitorowanie poziome (weryfikacja lub testowanie poziome na drugim poziomie).

Na trzeci poziom składa się działalność audytu wewnętrznego.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:

1) funkcję kontroli,

2) komórki kontrolne,

3) audyt wewnętrzny.

Funkcja kontroli – ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji opisanych w § 6, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań;

Komórki kontrolne:

1) stanowisko do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej – ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie – działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą, jak również dokonywanie monitorowania przestrzegania mechanizmów kontroli, zwłaszcza w zakresie testowania pionowego;

Audyt wewnętrzny ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony, w związku z tym, obowiązki i zasady działania Komórki Audytu Wewnętrznego Spółdzielni są uregulowane na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony.

Zarząd i Rada Nadzorcza wykorzystuje wyniki kontroli wewnętrznej i audytu w procesie bieżącego zarządzania i nadzoru nad ryzykami.

Informacja na temat profilu ryzyka

Profil ryzyka Banku wyznaczają zaakceptowane przez Radę Nadzorczą w długookresowych strategiach i planach jednorocznych wskaźniki poziomu ryzyka zidentyfikowanego w Banku jako ryzyko istotne.

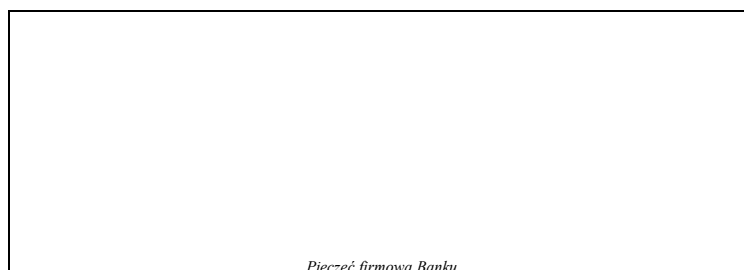
Wskaźniki wyznaczające profil ryzyka Banku według stanu na dzień 31.12.2019r.:

Wskaźnik	Przyjęty limit	Realizacja
Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego). w tym podmiotu niefinansowego powiązanego z bankiem lub inną instytucją kredytową lub grupy powiązanej kapitałowo lub organizacyjnie.	25% uznanego kapitału	22,12%
Zaangażowanie wobec innego banku krajowego. instytucji kredytowej. banku zagranicznego. lub grupy podmiotów powiązanych organizacyjnie lub kapitałowo. składającej się co najmniej z jednego banku. z wyłączeniem zaangażowań w Banku Zrzeszającym	60% uznanego kapitału	4,52%
Suma kredytów i innych zobowiązań udzielonych na podst.art.79 Prawa bankowego	25% kapitału Tier 1	5,13%
Zaangażowanie wobec jednej jednostki samorządu terytorialnego - 20% zaangażowania wobec jst powstałego po 29 czerwca 2012r. nie może przekroczyć	25% uznanego kapitału	0,69%
Maksymalna koncentracja w branżę	125% uznanego kapitału	82,71%
Maksymalna koncentracja w ten sam rodzaj zabezpieczenia	130% uznanego kapitału	101,33%
Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie	90% obliga kredytowego	51,40%
Detaliczne ekspozycje kredytowe	15% obliga kredytowego	7,52%
Maksymalny udział detalicznych ekspozycji kredytowych w sytuacji stracone w portfelu ekspozycji detalicznych banku (%)	0,3%	0%
Maksymalna wysokość wskaźnika Dtl	70%	przestrzegany
Limit łączny, obejmujący poszczególne kategorie ryzyka stopy procentowej, jak ryzyko przeszacowania, ryzyko bazowe, ryzyko opcji klienta i ryzyko krzywej dochodowości	10% uznanego kapitału	8,58%
Minimalny poziom miary LCR	1	7,57
Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (minimalny wskaźnik miary nadzorczej M1)	0,20	0,36
Współczynnik pokrycia aktywów niepiłynnych funduszami własnymi (minimalny wskaźnik miary nadzorczej M2)	1	7,11
Minimalny łączny współczynnik kapitałowy	13,50%	35,86%
Maksymalny udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	90%	22,31%
Zrealizowany poziom wyniku finansowego netto wynikający z założonych planów +/-10%	1.153 tys.	1.122 tys.
Globalny limitu strat dotyczący maksymalnej wysokości rocznych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego w wymogu kapitałowym na ryzyko operacyjne	65%	4,99%

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Tarnogrodzie z siedzibą w Tarnogrodzie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji dotyczącej ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r., a także art. 111a ust 4 ustawy – Prawo Bankowe na dzień 31.12.2019 r. są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Zarząd Banku	
Piotr Mulawa Prezes Zarządu	
Arkadiusz Trusz Wiceprezes Zarządu	
Dorota Malewska Wiceprezes Zarządu Główny Księgowy	

Pieczęć firmowa Banku

Tarnogród, dnia 23 lipca 2020r.